Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 105 (16628) | 1984 оной майн 5, суббото | Сэн 3 мүнгэн.

...СС-эй ЦК-гай ...ЛИТБЮРОДО

...К-гай Политбюрогой ээлжээтэ заседани бо... ...ной апрелиин 21-дэ үнгэрһэн Бүхэсоюз... ...субботнигой дүнгүүд тухай асуудалые хара... ...57 миллионһоо дээшэ ажалшадай субботниг... ...аһан ушар совет хүнүүдэй үндэр мэдэрэл... ...тэдэнэй гүнзэгы ехэ патриотизмые, манай ...экономическа ба оборонно хүсые саашадань ...арад зоной һуудал байдалые улам һайжа... ...р коммунис партиин табиһан зорилгонуу... ...тэдэ ехэ хубитаяа оруулхые эрмэлзэжэ бай... ...дахин элирхэйлэн гэршэлээ. Субботнигой ...анагүй хүдэлмэришэд, колхознигууд, ин... ...аэ үүсхэл эдэбхитэйгээр ажаллажа, горитой ...а продукци үйлэдбэрилөө, хабарай тарилгын ...шэмтэйгээр ябуулаа, арадай ажахын ехэ ...тото городуудые, һуурин тосхонуудые бол... ...й болгохо талаар үргэн ехэ хэмжээ ябуул... ...үүлээ гэжэ партийна, совет ба профсоюзай ...удлаа абтаһан мэдээсэлнүүд дотор хэлэглэ... ...гадуур ажалай бүтээсэ 1 процентээр дээшэ... ...укциин өөрынь үнэ сэнгые 0,5 процентээр ...шаруулха талаар абтаһан социалис уялга... ...лгэдэ горитой хубитаяа оруулһан байна. ...адаа жаяг журамай ба эмхидхэлэй үйлэдбэ... ...үдые элирүүлжэ хэрэглэлгын харалга, габ... ...й толотомо һайндэр болобо. Коммунис суб... ...ийүд тухай мэдээсэл хэблэлдэ толилогдохо

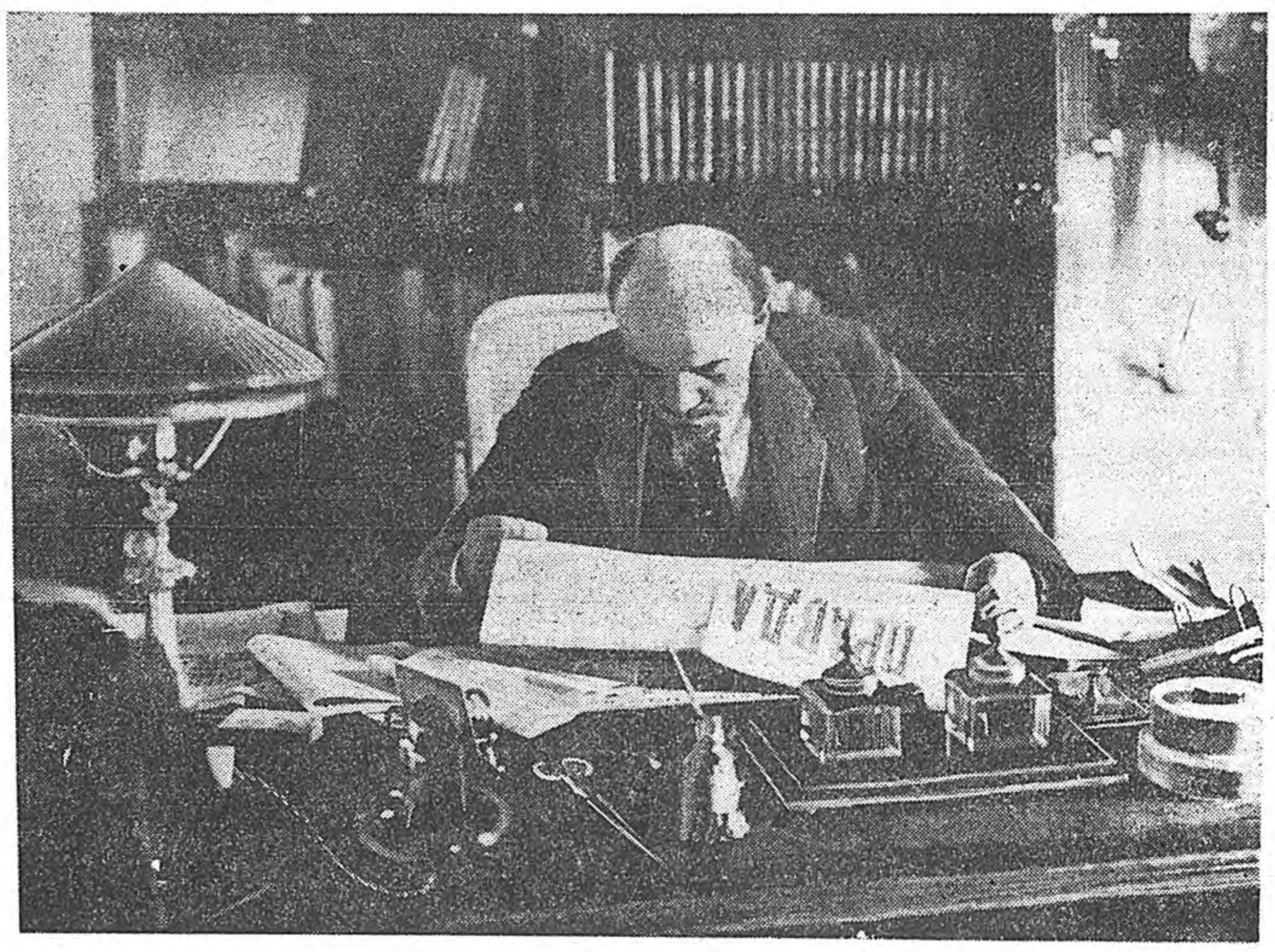
...90 онуудта харгаабха, овощ болон үрэ жэ... ...эн тула хүнгэхэн металлическа түхеэрэлгэнүү... ...ленна аргаар бүтээхэ түхеэрэлгэнүүдые ашаг... ...аха талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ...мжээ ябуулгануудые КПСС-эй ЦК-гай Полит... ...6. Иимэ түхеэрэлгэнүүдые барижа, тэдэнние ...э тушаажа үгэхэ хэрэг эмхидхэхыень СССР... ...ельхозтехникэдэ даалгахаар хараалагдана. ...хабсаргагдадаг түхеэрэлгэнүүдые үргэнөөр ...гаа энэ продукци ехээр үйлэдбэриллэг ...харгаабха, овощ болон үрэ жэмэс гээхэ яба... ...ейгоор хороохо арга олгохо байна гээд По... ...заседани дээрэ тэмдэглэгдэв.

...У. Черненко болон А. А. Громыкын Фин... ...публикын Президент М. Койвистотой хэһэн ...дэй дүнгүүдые Политбюро һайшааба. Фин... ...ин барисаанай, хүршэ, ёһоной харилсаае бэ... ...манай оронуудай хоорондохи үрэ түгэс ха... ...хөөлгэдэ Советскэ Союз гол анхаралаа ...байна гэжэ онсолон тэмдэглэгдээ. Энэ хадаа ...ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан гу... ...э оршон ажаһууха ленинскэ гол ёһонуудай ...э бэелүүлэгдэжэ байһые толотомо хурсаар ...харуулна.

...Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр ...нтой Москвада хэһэн хөөрэлдөөнүүд тухай ...Политбюро шагнаад, хоёр ороной арадуудай ...Европодо ба бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал, ...дал бэхижүүлгын аша туһада СССР-эй ба ...орондохи али алиндань ашатай туһатай ха... ...дань хүгжөөхэ талаар эдэ хөөрэлдөөнүүдэй ...үтээлбэрилэгшэдэй найруулһан хараа шэглэ... ...л.

...Политбюрогой заседани дээрэ нүхэд К. У. ...ой Б. Н. Пономаревой Грециин Коммунис ...гай Генеральна секретарь Х. Флоракистай ...дүнгүүд һайшаагдаһан, мүн Коммунис пар... ...гүрэнэй дотоодын болон гадаадын полити... ...ябуулгын бусад зарим асуудалнууд зүбшэн ...байна.

МҮНӨӨДЭР—ХЭБЛЭЛЭЙ ҮДЭР

В. И. Ленин Кремльдэхи кабинет соогоо. ТАСС-ай фотохронико.

...— Хэблэлэй үдэр. Энэ үдэрые олониитэдэ ...радаг хэрэгсэлнүүдэй— газетэ, журналнуу... ...ин болон радио-дамжуулгын зуун мянга ...үрилэгшэдтэй хамта бүхы совет араднан тэм... ...удэр—зургаан миллион гаран хүдэлмэришэн ...й бэшэгшэдэн, хэблэлэй зургаануудай, по... ...предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй, ...блэл тараадаг олон мянган эдэбхитэдэй һайн... ...Совет хүнүүд дэлхэй дээрэ эгээ эдэбхитэй... ...г гээд мэдээжэ. Ушар тиимэһээ Хэблэлэй ...совет арадай тэмдэглэдэгынь гайхалтай

...совет журналистнар арад зонойнгоо үмэнэ ...туйлаһан амжалтанууд тухайгаа, агууехэ ...й сэсэн мэргэн захяа заабаринуудые, пар... ...шиндхэбэринүүдые хэр зэргээр бэелүүлжэ ...гаа тоосодог заншалтай. Өөрынгөө талаһаа, ...цэндэ, журналистнуудта зүбшэл, һанамжа, ...эгдэг, дутагдалнуудыемнайшье шүүмжэл... ...эргүүдтэ зоригжуулдаг.

...элэй түүхын алдарта хуудаһануудые ираад ...э Совет социалис байгуулалтын бүхы шата... ...шэй хэлэһэнэй ёһоор, хамтын пропагандист, ...атор байхаһаа гадна, хамтын эмхидхэлшэ ...тодоор харуулаа.

...элэй түүхэ Советскэ Союзай Коммунис ...тральна Комитедэй орган «Правда» газетын ...ерһоо эхитэй. 1912 оной майн 5-най үдэр ...Ильич Ленинэй хабаадалтатайгаар, тэрэнэй ...оро энэ газетэ хэблэгдэжэ эхилһэн юм. ...иин арбан нэгэдэхи съездын шиндхэбэриин ...онһоо хойшо Хэблэлэй үдэр жэл бүри һайн... ...болоһон юм.

...элэл мүнөө хүн зониие коммунис ёһоор хү... ...ажалшадые шэнэ амжалтануудта зориг... ...иин дотоодын болон гадаадын политикые ...й талаар хангаха хүсэ ехэтэ зэбсэг, бүгэдэ ...и бодолой трибуна болонхой. КПСС-эй ЦК... ...(1983 он) Пленум дээрэ совет хэблэлдэ үн... ...үгтэһэн, шэнэ зорилгонууд табигдаһан

...р совет хэблэлэй гол анхаралынь совет ...оны ажал ябуулгын гол шэглэлнүүдтэ хан... ...Партиин XXVI съездын, удаадахи Плену... ...шиндхэбэринүүдые, манай ороной Эдеэ хоолой, ...э программануудые, социалис уялгануудаа ...совет журналистнууд горитой хубитаяа ...үлөө оролдоно.

ПАРТИИН ХҮСЭТЭ ЗЭБСЭГ

КПСС-эй Центральна Комитедэй февралиин болон апрелиин (1984 оной) Пленумүүдэй шиндхэбэринүүд, тус Пленумүүд дээрэ, мүн СССР-эй арбан нэгэдэхи зарлалай Верховно Соведэй нэгэдэхи сесси дээрэ партиин ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр К. У. Черненкын хэлэһэн үгэнүүд соо үгтэһэн тобшолол, заабаринуудые совет журналистнууд бүхы партитайгаа, совет арадтайгаа хамта саашадаа дабшалтымнай тодорхой түсэб гэжэ хүлеэн тогтоогоод, тэдэниие ажабайдалда бэелүүлхын түлөө шармайн оролсонхой. Москвагай Куйбышевска округой һунгагшадтай уулзахадаа, нүхэр К. У. Черненко совет хэблэлэй зорилгонууд тухай иигэжэ хэлээ һэн: «Һүүлэй үедэ олониитэдэ мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдэй хүдэлмэри зарим тэды һайжараа. Гэбэшье оронойнгоо болон бүхы дэлхэйн ажабайдал тухай гүн удхатай, һониин материалнуудые тэдээнһээ олоор хүлеэнэбди, мүн шиидхэгдэмээр болоһон гол шухала асуудалнуудые табиха хэрэгтэ эрид зоримгой байха зэргэтэй».

Асари ехэ, түүхэтэ удха шанартай үйлэ хэрэгүүдэй боложо байхада, манай республикын журналистнууд ажабайдалай гүн сооһоо эгээн һайн һайхан үзэгдэлнүүдые уншагшадтаа харуулхые, шэнэ амжалтануудта уряалхые оролдоно.

Буряадай Журналистнуудай холбоондо мүнөө 400 гэшүүд тоологдодог. Тэдэнэр манай республиканска 3, районуудай 19 газетэдэ хүдэлдэг. 11 районуудай газетэнүүд хоёр хэлэн дээрэ хэблэгдэдэг. Гадна ехэ-ехэ промышленна предприятинуудта, дээдэ һургуулинуудта өөрын олон хэһэгтэй газетэнүүд бии. Ород болон буряад хэлэнүүд дээрэ хэблэгдэдэг «Байгал» журнал уншагшадай һонирхол татажа байдаг. Үзэл сурталай эдэбхитэд мүн лэ хоёр хэлэн дээрэ хэблэгдэдэг «Агитаторай блокнот» захижа, эрдэм мэдэсээ, дүй дүршэлөө баяжуулха аргатай. Эдэ газетэ, журналнууд хоёр зуу гаран мянган тиражтай юм. Буряадай номой хэблэлдэ мүн лэ олон журналистнууд хүдэлдэг. Тэдэнэрнай «Үзэглэлһөө» эхилээд, дээдэ һургуулида шудалха ном хүрэтэр хэблэдэг юм. Агууехэ багша Ленинэй зохёолнуудые гансашье ород хэлэн дээрэ бэшэ, түрэл буряад хэлэн дээрээ уншадаг заншалта болоһон.

Республикымнай журналистнуудай зэргэдэ үни удаан сагта хүдэлжэ, партиин, гүрэн түрын зүгһөө шагнагдаһан, үндэр дээдэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн хүнүүд олон.

Газетын редакцида гү, али телевидени болон радиодо хүдэлжэ байгаа эрхим бэрхэ журналистнуудта манай республикада совет хэблэл эрхилэлсэһэн Ярослав Гашегай нэрэмжэтэ шангууд барюулагдадаг. Һүүлэй арбан жэлэй туршада хори гаран бэрхэшүүл энэ шангай лауреадай нэрэ зэргэтэй боложо, түсхай дипломоор, мүнгэн шангаар урмашуулагдаһан байха.

Манай түрэл буряад хэлэн дээрэ 63-дахи жэлээ хэблэгдэжэ байдаг «Буряад үнэн» газетэ арад зонойнгоо дунда Коммунис партиин һургаал заабариие нэбтэрүүлхэ, уншагшадаа коммунис байгуулгын хэрэгтэ зоригжуулха, ажабайдалайнгаа совет түхэл шэнжые батадхан харуулха, буряад арадайнгаа түрэл хэлые улам саашадань хүгжөөлгэдэ хубитаяа оруулха, түрэл литератураяа, арад зонойнгоо уран бэлигые магтан дуулаха, партиин ленинскэ национальна политикын бэелэлые эли тодоор харуулха хүндэтэйшье, харюусалгатайшье уялгатай.

«Республикын ажалай үдэр», «Ажалай түрүүшүүлэй хөөрөөн», «Мүрысоонэй түрүү зэргэдэ», «Бригадна гуримда — үргэн харгы», «Эдеэ хоолой программа — бүгэдэ арадай хэрэг», «Ажалай бүтээсэ—амжалтын түлхюур», «Толи» болон бусад ниитэ гаршагууд доро үгтэһэн материалнууд уншагшадаймнай эдэбхи үүсхэл, хүсэл зоригые харуулна. Түрүү дүй дүршэл, эрдэм, техникын туйлалтануудые ажабайдалда нэбтэрүүлгэ, социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые харуулга—газетын мүнөөдэрэй гол шухала темэнүүд мүн. Промышленностиин, хүдөө ажахын, барилгын, транспортын, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын, соёлой болон бусад һалбаринуудай түрүүшүүл манай газетын гол авторнууд юм.

Ерэхэ зундаа республикымнай ажалшад Россин гүрэндэ Буряад ороной һайн дураараа ороһоор 325 жэлэй ойн баярые тэмдэглэхэнь. Совет аха дүү арадуудай эбтэй эетэй бүлэ соо буряад арадай олоһон жаргалта байдал тухай урай хурсаар хөөрэхэ, уншагшадаа шэнэ илалтануудта уряалха гээшэ хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй нэрэ хүндын хэрэг мүн.

Республикынгаа хэблэлэй бүхы хүдэлмэришэдые үнэн зүрхэнһөө амаршалаад, зохёохы ажалдаа шэнэ амжалта туйлахыень хүсэе!

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

ХОЙТО-БАЙГАЛАЙ «СЕВЕРНЫЙ БАЙКАЛ» ГЭЖЭ РАЙОННО ГАЗЕТЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ, экономическа болон соёлой байгуулалтын зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ тэдэниие элсүүлхэ талаар аша үрэтэй ажал ябуулһанайнь түлөө, байгуулагдаһаар 50 жэлэйнь ойтой дашарамдуулан, Хойто-Байгалай «Северный Байкал» гэжэ районно газетые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1984 оной апрелиин 27.

ШАГНАЛ

Республикын экономико болон соёл культурые хүгжөөлгэдэ габьяатай байһанайнь, ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанайнь түлөө республиканска радиогой хүүгэдэй дамжуулгын редактор Лхамажап Манжиповна **Бадмаевада**, «Северный Байкал» газетын редактор Владимир Васильевич **Островскидо Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо.

Я. ГАШЕГАЙ НЭРЭМЖЭТЭ ШАН

Буряадай АССР-эй Журналистнуудай холбооной правлениин бюро эрхим һайн зохёолнуудые хэблүүлжэ, Ярослав Гашегай нэрэмжэтэ шанда хүртэхын түлөө конкурсдо хабаадаһан журналистнуудай хүдэлмэриин дүнгүүдые согсолбо.

Республикын Журналистнуудай холбооной Ярослав Гашегай нэрэмжэтэ жэл бүриин шан СССР-эй Журналистнуудай холбооной гэшүүд, эдэ нүхэдтэ олгогдобо:

Бадиев Арсений Алексеевичтэ — телевидениин болон радио-дамжуулгын талаар Буряадай АССР-эй Гүрэнэй Комитедэй түрүүлэгшын орлогшодо. 1983 ондо Улаан-Үдын телевиденеэр харуулагдаһан Буряадай 60 жэлэй ойдо зорюулагдаһан «Амар сайн, Буряад орон», «Буряадай аялганууд» гэһэн баримтата телефильмнүүдэй, «Сундуевай онол шэди», «Сибириин Корчагин» гэһэн киноочеркнуудайнь түлөө;

Галданов Николай Батомункуевичта — «Баргажанай үнэн» гэжэ районно газетын харюусалгата секретарьта. Тус газетын хуудаһануудта 1983 ондо толилуулһан «Хара уһан дээрэхи Одон», «Бэхи бүлын нөөсэ», «Ажабайдалай гэрэлтэ шэнжэнүүд» гэһэн очеркнуудайнь түлөө;

Дашеева Галина Хандуевнада—республикын «Буряад үнэн» газетын редакциин ахалагша корреспондентдэ. Тус газетын хуудаһануудта «Хүн ба байгаали» гэһэн юрэнхы гаршаг доро 1983 ондо толилуулһан хэһэг материалнуудайнь түлөө.

Ц. ДУГАРОВ,
Буряадай АССР-эй Журналистнуудай холбооной правлениин харюусалгата секретарь.

БАЯРАЙ СУГЛААН

Үсэгэлдэр Хэблэлэй үдэртэ зорюулагдаһан баярай суглаан Хэблэлэй байшангай конференц-зал соо болобо. Тэрээндэ республиканска газетэнүүдэй журналистнууд, хэблэлэй бусад хүдэлмэрилэгшэд хабаадаа.

Республикын Журналистнуудай холбооной правлениин түрүүлэгшын орлогшо Р. Б. Гармаев элидхэл хээ.

ЭБ НАЙРАМДАЛЫЕ ХАМГААЛХА

Молдавиин ажалшадай уран зохёолшодтой майн 3-да Кишиневто болоһон уулзалга дээрэ эб найрамдал тухай шүлэгүүд соностобо. Ядерна дайнай аюулые зайсуулан сарахын түлөө эдэбхитэй ябуулгануудай манай орон дотор үнгэргэгдэһэн һарын тоосоогоор тэрэ зарлагдаһан байгаа. Поэт Социалис Ажалай Герой А. Лупан, Молдавиин арадай уран зохёолшо, эб найрамдалые хамгаалгын республиканска комитедэй харюусалгата секретарь П. Крученюк болон бусад үгэ хэлэхэдээ, бүхы совет хүнүүдтэл адли, Молдавиин ажалшад эб найрамдалые бэхижүүлхэ талаар шэглүүлэгдэһэн ленинскэ партиин ба Совет гүрэнэй хүсэлэл оролдолгонуудые нэгэн һаналтайгаар дэмжэнэ гэжэ тэмдэглээ.

Балтиин далайн эрье шадархи оронуудай түлөөлэгшэд энэ үдэр Латвиин Юрмала хотын айлшад болобо. Балтиин далай шадархи гүрэнүүдэй залуушуулай гурбадахи конференци эндэ нээгдэбэ. Советскэ Союзай, Польшын, ГДР-эй, Финляндиин, ФРГ-гэй, Швециин, Даниин, мүн Норвегиин, Исландиин залуушуулай эмхинүүдэй түлөөлэгшэд эндэ суглараа.

Майн 3-да дайнда эсэргүүгээр эмхидхэгдэһэн митингдэ Эстониин Выруска районой ажалшадай түлөөлэгшэд сугларба.

Таллинай гэр барилгын комбинадта үнгэргэгдэһэн митингдэ хабаадагшад Эб найрамдалай жасада мүнгэ оруулха шиидхэбэри абаа.

(ТАСС).

РЕСПУБЛИКЫМНАЙ АЖАЛАЙ ҮДЭР

...ЭГ ТАРИНА

...хабарайнгаа ...и бэлэдхэлтэй ...Мухар-Шэбэрэй ...нуудай меха... ...харюусалгата ...түлэг эхилэн... ...болол. «Аван... ...совхозуудай ...тарилга хэ... ...гдаһан сэбэр, ...тааар хамагһаа ...ско дүүр... ...«Авангард» ...аристнууд Ва... ...Алик Ложенов, ...гэгшэдэй аг... ...шын үдэрһөө ...Тинхэдэ Түг... ...изатор Алек... ...ич Селиванов ...дотороо ...поли дээрэ ...шииг нойто тогтоохоор борнойлжо захалһан байна.

Хабарайнгаа тарилгын түрүүшын хүдэлмэри хамагһаа уридшалан ябуулһан дурсагдагша агрегадуудай механизаторнууд Майн 9-нэй һайндэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хам ооолсоходоо, үдэр бүхэндэ нормоёо хоёр үлүүлжэ шалгарна.

Эдэ үдэрнүүдтэ дурсагдагша ажахынуудай механизаторнууд хабарайнгаа эртын ороолото ургамалнуудые түлэг дундаа таржа захаланхай. Тарилгын агрегадууд мүнөө хоёр халаанда хүдэлгэгдэнэ. Байгша ондо баян ургасатай, нютагай эрхэ байдалда тааараһан «Бурятская-34», «Бурятская-79» сортын шэнисэ һайн шанартайгаар тарихын түлөө колхоз, совхозуудай таряашад онсо оролдолго гаргана. Эдэнэр тарилгаяа богони болзорто үнгэргэхөөр эрмэлзэнхэй ажаллана.

Ороонто болон тэжээлэй ургамалнуудые горитойхоноор таридаг «Забайкалец» совхоздо районой агропромышленна нэгэдэлдэ хабаатай «Сельхозхимия» нэгэдэлэй оньһожоруулагдамал отрядай механизаторнууд таряалангай үрэжэл һайжаруулха хүдэлмэрээ ябуулжа захалба. Мүнөө тус нэгэдэлэй түлөөлэгшэд поли дээрэ минеральна болон органическа үтэгжүүлгэ оруулжа байнад. Һүүлэй дүнгөөр 750 гаран гектарта 15 тонно шахуу минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаа.

В. ШИРДАРМАЕВ.

МАЛШАДАЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Гахай үсхэбэрилдэг манай фермын коллектив энэ жэлэй эхинһээ эршэмтэйгээр ажаллажа байнхай. Поршоонхо абаха, шэгнүүрыень нэмээхэ түсэбөө дүүргээбди. Мүн гахайнуудай гаргалалга урда жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, нилээд доошолуулагдаһан байна.

Фермымнай эрхим гахайшад В. И. Батракова, Л. Р. Тонтоева, С. Ш. Батлаева болон бусад олон поршоонхо абажа, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ байна. Тэдэнэр гахайнуудайнгаа байрые дулаан, хуурай, сэбэр байлгана, мүн хаһа сагтань эдеэлүүлнэ. Мүнөө манай фермэ машинадаһан һүөөр, холимол тэжээлээр дуталданагүй. Фермымнай коллективэй хүндэдэ совхозой түб һууринда Улаан туг үргэгдэнхэй.

С. ДАРМАЕВ,
Түнхэнэй районой Саянай совхозой гахай үсхэбэрилгын фермые даагша.

РОССИН АЖАЛАЙ АЛХАМУУД

Россин Федерациин промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд продукци худалдаха талаар нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые 102 процент дүүргээ гэжэ РСФСР-эй промышленностиин 1984 оной нэгэдэхи кварталай гүрэнэй түсэбые дүүргэлгын дүнгүүд тухай РСФСР-эй Центральна статистическэ управлениин мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, промышленна үйлэдбэриин ниитэ ургалта 4,7 процент болоһон байна. Түсэбэй ёһоор жэлдээ 3,2 процент байха аад, ажалай бүтээсэ 4,9 процентээр ургаа. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар үйлэдбэриин бүхы ургалта туйлагдаһан байна. Бүхыдөө промышленностьдо, олонхи министерствэнүүдтэ ажалай бүтээсэ дундуур салин хүлһэндэ орходоо түргөөр ургаа. Продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулагдаа, материал гаргашалга бага болгогдоо, ашаг олзо дээшэлүүлэгдээ.

Түсэбһөө гадуур ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ сэнгые нэмэжэ хямдаруулха талаар абтаһан уялганууд дүүргэгдэһэн байна.

Бүхы автономито республиканууд, хизаарнууд ба областьнууд, Москва болон Ленинград хотонуудай промышленность продукци худалдаха кварталайнгаа түсэбые дүүргэбэ.

Газ, түмэрэй руда олзоборилон абаха, булад хоолой соргонуудые, минеральна үтэгжүүлгэнүүдые, ургамалнуудые хамгаалгын химическэ хэрэгсэлнүүдые, металл отолдог станогуудые, промышленна рободуудые, приборнуудые, автомат хэрэгсэлнүүдые, тоолон тодорхойлолгын техникэ, нефтеаппаратуранууды, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин технологическа түхеэрэлгэнүүдые, тракторнуудые, таряа, силосэй, ба тэжээлэй ургамалнуудые хуряадаг комбайнуудые, хүдөө ажахын машинануудые, экскаваторнуудые, саарһа болон бусад зарим зүйлэй продукци үйлэдбэрилхэ түсэб дүүргэгдээ.

Арадай хэрэглэмжын ехэнхи эд товар, түсхайлбал, малай ба ургамалай тоһо, сагаан эдеэ, шаажан-шабар амһарта, радио-дамжуулгын түхеэрэлгэнүүдые, телевизорнуудые, хубсаһа угаадаг машинануудые, мебель үйлэдбэрилхэ талаар түсэбөөр хараалагдаһан хэмжээн туйлагдаһан байна.

Түсэблэлгэдэ, ажахын ажал ябуулгада үйлэдбэриин нэгэдэлнүүдэй (предприятинуудай) эрхэнүүдые үргэдхэхэ, Хүндэ ба транспортна машина бүтээлгын, Электротехническэ промышленностиин министерствэнүүдэй, РСФСР-эй газар дээрэ байрладаг предприятинуудай хүдэлмэриин үрэ дүнгүүдэй түлөө тэдэнэй харюусалгые дээшэлүүлхэ талаар экономическа туршалга 1984 оной январиин 1-һээ үнгэргэгдэжэ эхилһэн байгаа. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, эдэ предприятинуудай хүдэлмэри һайжараа, о энхи нэгэдэлнүүд болон предприятинууд продукци эльгээхэ договорой уялгануудаа сум дүүргээ.

Гэхэтэй хамта промышленностиин хүдэлмэридэ дутуу дунданууд бии байна. Нефть, тэрэ тоодо газай конденсадые олзоборилгын, химическэ түхеэрэлгэнүүдые, тэдэнэй запасной частьнуудые, мал ажалай ба тэжээл үйлэдбэрилгын машинануудые, түхеэрэлгэнүүдые, шифер, арһан гутал үйлэдбэрилэн гаргаха түсэб дүүргэгдээгүй.

Үйлэдбэриин зарим нэгэдэлнүүд, предприятинууд продукци худалдаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, эрдэм, техникэ хүгжөөхэ, продукциин өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулха, ашаг олзо оруулха түсэбүүдээ дүүргээгүй; хүн зоной мүртэй хэрэглэдэггүй продукци гаргаһан байна. Продукцяар хангалга һайжаруулагдаагүй.

Промышленностиин нэгэдэлнүүдэй, предприятинуудай коллективүүд үйлэдбэреэ хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ, ажалай эмхидхэл һайжаруулха, журам бэхижүүлхэ, продукциин шанарые дээшэлүүлхэ 1984 оной даабаринуудые, абаһан социалис уялгануудаа заабол дүүргэхэ талаар эршэмтэйгээр хүдэлжэ байна.

(ТАСС).

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

ОНСОЛОН АНХАРХААР БОЛОО

Мүнөө үедэ үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ гол шэглэлнүүдэй нэгэн хадаа бригадна гуримаар ажал эмхидхэлгэ болоно гээд парти, правительствэмнай тоолоно. Бригаданууд ажалша коллективүүдэй нэн түрүүшын шата болодог һэн тула ниитын үйлэдбэриие саашадань эршэ түгэсөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ үүргэ дүүргэнэ бшуу.

Гэхэтэй хамта ажалые эмхидхэлгын бригадна гурим хэды бригадада эмхидхэгдээб, хэды хүн тэндэ тоологдоноб гэһэн тоогоорнь бэшэ, харин тэрэнэй шанараар, үйлэдбэридэ оруулһан нүлөөгөөрнь сэгнэхэ шухала. Эндэ бригадын хамтын нэгэ нарядаар хүдэлһэниинь, хүдэлмэриин эсэсэй дүнгөөр, ажалдаа хабаадаһанай коэффициентээр салин хүлһээ хубааһаниинь, хүн бүхэнэй бригадынгаа хэрэгые хүтэлбэрилгэдэ хабаадаһаниинь анхаралда абтаха зэргэтэй.

Буряад ороной ой модоной промышленностьдахи хүдэлмэри гол түлэб комплексно бригадануудаар бүтээгдэнэ. Тэдэнэр ой модоной, модо бэлэдхэлгын, болбосоруулгын элдэб олон мэргэжэлтэй хүдэлмэришэдһөө бүридхэгдэнэ. Жэшээлэн хэлэбэл, модо бэлэдхэлгэ, хэмжүүрлэн тайралга, ашаглалга, шэрэлгэ, хюрөөдэлгэ, технологическа зомгоол гаргалга гэхэ мэтэ хүдэлмэри дээрэ комплексно бригаданууд хүдэлдэг болонхой.

Олонхи ушарта, тэдэниие эмхидхэхэдээ, нэгэ ажал хэдэг, дүтэрхы мэргэжэлтэй хүнүүд хамтаруулагдана. Эндэ модо зөөдэг автомашинануудай экипажнууд, модо ашаалагшад, модо болбосоруулгын үйлэдбэри дээрэхи хүдэлмэришэд (дархашуул, технологууд гэхэ мэтэ) болон бусадые тоололтой. Мүн тиихэдэ хоёр болон бүри олоншье халаанда хүдэлдэг томодхогдомол комплексно бригададые эмхидхэхэ дүй дүршэл бии. Модо сэбэрлэжэ, хэмжүүрлэн тайраһаа эхилээд, вагондо ашажа ябуулха хүрэтэр бүхы хүдэлмэри бүтээдэг иимэ бригаданууд элдэб мэргэжэлтэдһээ бүридэдэг юм. Иимэ бригаданууд Буряадай мебельно-модо болбосоруулгын комбинадта олон болонхой.

Хэдэн халаанда хүдэлдэг иимэ комплексно бригаданууды хүдэлгэхэдэ, машина болон түхеэрэлгэнүүд гүйсэд ашаглагдадаг, ажалай саг һамшаагдадаггүй байна. Юуб гэхэдэ, эндэ халаануудай хоорондын бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэрэггүй болодог, бригадын хамтын ажалай дүнгүүдэй түлөө хүн бүхэнэй харюусалга дээшэлдэг байна ха юм.

Бригадна гурим «Забайкаллес» нэгэдэлэй предприятинуудта нэбтэрүүлэгдэжэ эхилһээр 15 жэл үлүүтэй болобо. Энэ гуримаар хүдэлмэри эмхидхэһэнэй ашаар ажалай бүтээсын дээшэлжэ, журамай һайжаржа, хүдэлмэришэдэй мэргэжэлэй дээшэлжэ байһаниинь эли тодо. Тиимэл хадань манай профсоюзай обком өөрынгөө пленум дээрэ энэ асуудал саг үргэлжэ зүбшэн хэлсэдэг, зарим хүтэлбэрилэгшэд болон профсоюзна комитедүүдэй тоосоо шагнадаг болонхой.

Мүнөө «Забайкаллес» нэгэдэлэй харьяата предприятинуудта бүхы дээрээ 708 бригада эмхидхэгдэнхэй. Тэндэ 7081 хүдэлмэришэд гэхэ гү, али нэгэдэлэй бүхы ажалшадай 64.1 процентнь нэгэдүүлэгдэнхэй гээшэ. Тиихэдэ модо бэлэдхэлгэ, хэмжүүрлэн тайралга, хюрөөдэлгэ, шпала гаргалга, модо болбосоруулга, гэр барилга, модоной хибэдэһээр хабтагай бүтээлгэ, модо ашаалалга гэхэ мэтэ участогуудтахи бүхы хүдэлмэришэд бригадна гуримаар хүдэлнэ. Иигэжэ хамтын гурим илангаяа үргэнөөр Буряадай мебельно-модо болбосоруулгын комбинадта (72,3 процент), Сэлэнгын модоной баазада (81,1 процент), Гусиноозерско леспромхоздо (77,5 процент), Шулуутайн леспромхоздо (68 процент) нэбтэрүүлэгдэһэн байха юм. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй һүүл болотор нэгэдэлэй промышленна үйлэдбэриин бүхы хүдэлмэришэдэй 85 процент энэ гуримда эмхидхэгдэхээр хараалагдана.

Нэгэдэлэй предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, инженерно-техническэ мэргэжэлтэдэй, профсоюзна комитедүүдэй оролдолго, туһаламжын ашаар 14 предприятида, 176 бригаданууд тусхай советүүд эмхидхэгдэнхэй, 132 бригадада салин хүлһэниинь хүдэлмэриин эсэсэй дүнгөөр, ажалдаа хабаадаһанай коэффициентээр тоологдон түлэгдэдэг болонхой.

Тэдэ бригадануудай ажалай дүнгүүдые онсолон тодорхойлжо харахада, нилээд һонирхолтой юм. Жэшээлэн хэлэбэл, үнгэрэгшэ жэлдэ модо бэлэдхэлгэ дээрэ 135 комплексно бригада хүдэлжэ, 3 миллион 570 мянган кубометр модо бэлэдхээ һэн. Тэдэнэй аяар 70-ниинь хамтын подрядаар хүдэлжэ, 2 миллион 310 мянган кубометр гэхэ гү, али бүхы хэмжээнэй 64,7 процент бэлэдхэһэн байна. Модо хэмжүүрлэн тайралгада хүдэлһэн 37 бригада 3 миллион 320 мянган кубометр модо тайраһан байгаа һаань, хамтын подрядаар хүдэлһэн 15 бригада 1 миллион 953 мянган кубометр тайража амжаа.

Эндэ Баргажанай леспромхозой модо бэлэдхэгшэдэй В. И. Тормозовой бригада тухай тогтон хөөрэе. Бүхыдөө Баргажанай леспромхоз нэгэдэлэйнгээ түрүү предприяти гэжэ тоологдодог. Нэгэнтэ бэшэ тус коллектив Минлесбумдревпромой ба һалбариингаа профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугаар шагнагдаһан байха юм. В. И. Тормозовой бригада эндээ түрүү коллективүүдэй тоодо оронхой. Хамтын подрядаар хүдэлдэг тус бригада 16 хүнһөө бүридэнэ. Тэдэнэр ТТ-4 түхэлэй гурбан трактортай юм. Бригадынь бүридэл үнинэй тогтонижонхой, һэлгэгдэдэггүй шахуу. Хахадынь коммунистнууд, комсомолшууд юм. Коллективэйнгээ ажалые, мүн бүхы хэрэгые бригадирынь, бригадынгаа советтэй зүбшэн эрхилдэг.

Бригадын бүхы гэшүүд бултадаа эрхим мэргэжэлтэд байхаһаа гадна ажалдань хэрэгтэй бүхы мэргэжэл шудалан хай юм. Мүн саг үргэлжэ һуража, мэргэжэл, шадабаряа дээшэлүүлжэ байдаг. Хоёрынь, тэрэ тоодо бригадирынь, заочноор һуража, ой модоной техникум дүүргэнхэй. Найман хүниинь хүдэлмэришэн залуушуулай дунда һургуули дүүргээд, дүрбэниинь үшөө һуралсажа байна. Булта нэгэ һаналтай, нэгэ зорилготой хүдэлхэдөө коллективэй ажалай журам һайжаржа, амжалтаньшье тодордог. Арбадахи табан жэлдэ тус бригадын ажалай бүтээсэ 42,4 процентээр дээшэлһэн байна. Халаан бүриин ажалай бүтээсэ нэгэ тракторта 63,2 кубометр, хүн бүхэндэ 12,7 кубометртэ хүргэгдэхэ түсэбтэй аад, энэ тоо тус тустаа 89,3 ба 18,7 кубометр болгогдоо. Тэрэ табан жэлэй хугасаа соо В. И. Тормозовой бригада түсэбһөө гадуур 104 мянган кубометр модо бэлэдхэжэ, 6,5 жэлэй түсэб дүүргэжэ амжаа һэн. Харин энэ табан жэлэй үнгэрһэн гурбан жэл соо 3,5 жэлэй түсэбэй хэмжээнэй модо бэлэдхээ. Тиихэдээ горитой ехэ материал болон тоһодолго-түрхилгын зүйлнүүдые, түлишэ алмаһан байна. Мүн модо отолходоошье В. И. Тормозовой бригадынхид тайгын баялигые гамнан, сагдуул, һөөгүүдые хухалангүй, нарин зуруудаар отололгын хүдэлмэри хэдэг юм.

1982 оной дүнгөөр Ажалай Улаан Тугай ордено бригадир Владимир Иванович Тормозов Совет профсоюзуудай нэрэмжэтэ шангай лауреат болоо һэн. Тиихэдэ тэрээнтэй мүрысэн ажалладаг Н. К. Добрецкий, А. А. Грязин гэгшэдэй ударидадаг модо бэлэдхэгшэдэй бригаданууд мүн лэ эрхимээр хүдэлнэ.

Гэхэтэй хамта иимэ амжалта туйладаг модо бэлэдхэгшэдэй бригаданууд «Забайкаллес» нэгэдэлдэ олон юм. Тэдэнэй тоодо Шулуутайн леспромхозой А. И. Тютрин, А. А. Дамрад, Хүртэйн леспромхозой Х. Г. Зигашин гэгшэдэй бригадануудые нэрлэлтэй.

Мүн тиихэдэ модо хэмжүүрлэн тайрадаг подрядаар хүдэлэгшэдэй ажалай дүршэл һайшаалтай. Хоёр полуавтоматическа лини дээрэ табан жэлэй хугасаа соо миллион кубометр модо хэмжүүрлэн тайраха гэжэ үндэр уялга абаад, социалис мүрысөө эмхидхэһэн Байгалай модоной баазын Ю. Р. Третьяковой, Сэлэнгын модоной баазын Г. И. Перовой, Клюевскэ леспромхозой В. Н. Полоновой бригаданыудай үүсхэлые «Забайкаллес» нэгэдэлэй хүтэлбэри, һалбариин профсоюзай обком дэмжэһэн байна. Тиигэжэ энэ мүрысөөнэй гурим зохёогдон баталагдажа, квартал бүхэндэ дүнгүүдынь согсологдодог болонхой. Мүнөө миллион кубометр хэмжүүрлэн тайрахын түлөө мүрысэгшэдэй тоо 7 болоо. Тэдэнэр табан жэл соо 7 миллион гаран кубометр модо хэмжүүрлэн тайраха зорилготой юм. Тиихэтээ хамта тус бригаданууд модоёо гамтайгаар тайрахые, электрын элшэ хүсэ, материал алмахые оролдоно.

Миллионшодой мүрысөөнэй үнгэрэгшэ жэлэй дүнгөөр Онохойн модоной комбинадай Иван Ильич Кузнецовой бригада оло дахин түрүүлһэн байха юм. Гурбан жэлдэ 600 мянган кубометр модо хэмжүүрлэн тайраха түсэбөө үнгэрэгшэ жэлэй ноябриин 19-дэ, болзорһоонь уридлан дүүргэһэн тухайгаа мэдээсээ һэн.

Бригадын энэ амжалта коллектив доторой эбтэй эетэй байдалһаа, хани нүхэсэлһөө дулдыдана. Харин тэрэнь бригадна гуримһаа эхитэй гэбэл, алдуу болохогүй. «Булта—нэгэнэй түлөө, нэгэн—бултанай түлөө» гэһэн хани нүхэсэлэй ёһо заншал эндэ тогтонижонхой. Хамтынгаа шангай мүнгөөр тэдэнэр улаан булангаа шэмэглэһэн, салин хүлһэнһөө 320 түхэриг таһалан Москвада бодхоогдохо Илалтын мемориалай жасада эльгээһэн байна. Эдэ бүгэдөөр харахада, эндэ политическэ үндэр мэдэрэлтэй хүнүүд хүдэлнэ гээд ойлгохоор.

Коллективэй хамтын амжалтада хүтэлбэрилэгшын хубита ехэ гэжэ мэдээжэ. Тус бригадын бригадир Иван Ильич Кузнецов шадамар ударидагша, эдэбхитэй коммунист, КПСС-эй Загарайн райкомой бюрогой гэшүүн юм. Ажаллажа байгаад, заочноор ой модоной техникум дүүргэһэн, ажалайнгаа габьяагай түлөө Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагданхай. Теэд тэрэ, бригададаа нэрэ хүндынгөө хэды ехэшье һаань, ажалайнгаа хэрэгые ганса өөрөө шиидхэдэггүй бригадынгаа советтэй хододоо зүбшэн хэлсэдэг. Тэндэхи мастер-эмхидхэгшэ Надежда Васильевна Неустроева бригадирай һайн туһалагша, зүбшэл үгэдэг һурган хүмүүжүүлэгшэ болонхой.

Эдэ бүхы жэшээнүүд дээрэһээ харахада, үйлэдбэридэ хамтын подряд нэбтэрүүлхэдэ, ехэ ашаг үрэтэй гээд элирнэ. Подрядай гуримаар хүдэлдэг коллективүүдэй ажалай бүтээсэ, юрын бригаданиудайхида орходоо 10 процентээр дээшэ. Иимэ бригаданууд ажалай журам һайн, хүдэлмэришэдэй мэргэжэл дээшэ, эдэбхи үүсхэлыньшье үндэр байха юм. Үндэр бүтээсэ туйлажа, алмалтатай, арьбалалтатай хүдэлһэн хадаа салин хүлһэниинышье ехэ.

Гэхэтэй хамта энэ түрүү арга нэбтэрүүлгэ үшөөл удаарна. Илангаяа модо хюрөөдэлгэ ба болбосоруулга дээрэ хамтын подряд үшөөл үсөөн хэрэглэгдэнэ. Онеогой, Худанай, Горхоной болон бусад хэдэн леспромхозуудта энэ түрүү аргада анхарал үшөөл һулаар хандуулагдана. Энэ хадаа предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд болон профсоюзай комитедүүдэй ажалай һуладаһанһаа болоно гээд тэмдэглэхэ ушартай.

Эдэ бүхы дутагдалнуудые дары усадхажа, ажалай түрүү онол арга үргэнөөр хэрэглэхэ саг ерээ. Эндэ саг үргэлжын эмхидхэлэй, ойлгуулламжын хүдэлмэри хэрэгтэй болоно бшуу.

И. ПОПОВ,
Ой модоной промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой секретарь.

«АЛТАН» РЕЛЬ[С] ТАБИЛСАХА ЗО[РИЛГО]

Буряадай участогай барилгашад КПСС-эй ЦК-гай февралиин, апрелиин (1984 он) Пленумүүдэй болон СССР-эй Верховно Соведэй нэгэдэхи сессиин шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ гэһэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр хүдэлжэ, үдэрһөө үдэртэ үндэр бүтээсэ туйлана, гүрэнэй даабари болон уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлнэ. Мүнөө Дабааһаа Витим мүрэн хүрэтэр 526 километрэй зайда ехэ хэмжээнэй барилга хэгдэжэ байнхай. Тоннельнүүдэй, ехэ, бага хүүргэнүүдэй, түмэр замай станцинуудай, город, поселогуудай барилгада олон мянган хүдэлмэришэд эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

БАМ-ай Буряадай участогай барилгашад Таксимо станциһаа Сюльбан гол хүрэтэр 150 километрэй зайда түмэр харгы барижа, Шэтын участогай барилгашадтай уулзажа, «алтан» рельс табилсаха зорилготой. Барилгашад тоогүй олон голнуудые, Витим мүрэниие дабажа гараха болоно. «Нижнеангарсктрансстрой», «Запбамстроймеханизация», «Мостострой-9» трестнүүдэй хүдэлмэришэд дундаа нягта холбоо барисаа байгуулжа, эбтэй эетэйгээр хүдэлжэ байнхай. «Таксимо—Витим» гэһэн габшагай ажалай участогта барилгын олон организацинуудай хүдэлмэришэд ажалайнгаа эршые һуладхангүйгөөр ажаллана.

Барилга-хабсаралгын 670-дахи поездын коллектив, жэлэй эхинһээ социалис мүрысөө үргэн дэлисэтэйгээр дэлгэрүүлжэ, үйлэдбэридэ бии байгаа бүхы арга боломжонуудаа сүм хэрэглэхэ, шэнэ онол арга үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ гэжэ эрмэлзэнэ. Тэдэнэр уһа урадхуулха соргонуудые хабсаргажа, түмэр харгын рельс табина, шпалануудай дунда бутаргагдаһан шулуу адхажа нягтаруулан бүхэлнэ. Михаил Шахов, Валерий Слепченко хоёрой хүтэлбэрилдэг бригаданууд уһа урадхуулха соргонуудые богонихон болзорой туршада хабсаргажа, даабаряа холо үлүүлнэ, бүхы ажалаа эрхим шанартайгаар дүүргэнэ.

М. Е. Шаховай бригада уһа урадхуулха соргонуудые зургаан һарын туршада хабсаргаха аад, үнэн дээрээ 1,5—2 һарын хугасаа соо дүүргээ. Эдэнэр гурбан халаанда ажаллана. Ашаа үргэдэг кран, газаа үрэмдэдэг түхеэрэлгэнүүд, трактор, машинануудые минутыншье туршада минн байлгангүйгөөр ашаглана.

— Бидэ бүхы ажалаа хамтын подрядай гуримаар бэелүүлнэбди. Барилгын хэрэгсэл, оньһон техникэ саг болзортонь абанабди. Ажалаа зүбөөр, аша үрэтэйгөөр эмхидхэхэ гэжэ бүхы бригадаараа оролдонобди. — гэжэ бригадир М. Е. Шахов мэдүүлнэ.

В. С. Слепченкын хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив мүн лэ ажахын тоосооной гурим амжалтатайгаар хэрэглэжэ, эрхим шанартайгаар барилгын хүдэлмэри хэжэ, даабаряа холо үлүүлнэ. Уһа урадхуулха соргонуудые болзор соонь ашаглалгада тушаажа,

ЭЗЭН ЁҺООР ХАНДАХАДА...

Ямаршье үйлэдбэри дээрэ урагшагүйдэһэн али нэгэ участок дайралдадаг гээшэ ааб даа. Тэндэ түсэбэйшье дүүргэлтэ муу, журамшье бирагүй байдаг. Вагон хабсаргадаг цехтэ вагонуудай дулаасуулгын системэ заһабарилдаг участок хэдэн жэлэй саада тээ эгээл тиимэ урагшагүйшүүлэй тоодо оронон байгаа. Тэндэ хүдэлмэришэдшье тогтохогүй, салин хүлһэмнай бага гээд лэ ондоо ажал бэдэржэ ябашадаг һэн. Иимэ эрхэ байдалые хаража байһан хүтэлбэрилхы тушаалтад, цехэй партийна организацишье һанаагаа зобожо, олон юумэн тухай бодомжолдог болоо һэн.

Эгээл энэ үедэ механическа участогта шэнэ бригада эмхидхэхэ тухай шиидхэбэри абтаба. Виктор Елисафенко тэрэниие хүтэлбэрилхөөр томилогдобо. В. Елисафенко түрүүн завод дотороо суутай В. А. Поповой бригадада хүдэлдэг һэн.

Эрхим бригадаһаа гаража, шэнэые эмхидхэхэнь тэрээндэ һайтайшье бэшээр үзэгдэбэ. Салин хүлһэнэйнь доогуур байханъ элитэ бэлэй. Елисафенко бодомжолжо үзөөд байхадаа, «эсэсэй эсэстэ бүхы юумэн өөрһөөмни дулдыдаха болоно, туршаад лэ үзэхэ болоо» гэжэ шиидээ һэн.

Зүгөөр тэрэ ажалһаа, бэрхэшээлһээ айгаа бэшэ. Хаанашье хүдэлхэдэ адли. Теэд хайшан гэжэ хүн зонтой үгээ ойлголсохоб, хүдэлмэришэдэй бригадаһаа гаража ошохогүйн тулада ажалаа хайшан гэжэ эмхидхэхэб, ямар аргаар һайн коллективтэй боложо үзэхэб гэһэн бодолнуудта эзэлэгдэбэ. Тиигэбэшье цехэйнгээ начальнигта орожо:

— Хэрбээ энэ шэнэ бригадаһаа ямар нэгэ аша үрэ гараха гэжэ һанаа һаа, намда Сергей Стрелиные үгэгты,—гээ һэн.

Тэдэнэй түрүүшын бригадир В. А. Попов һүүлдэнь иигэжэ хөөрөө һэн:

— Нэгэ доро хоёр бэрхэ мэргэжэлтэдээ табихань намда ехэл хэсүү байгаа. Тиигэбэшье хамтын хэрэгэй түлөө зүбшэхэ баатай болоожо, хүбүүдтээ амжалта хүсөө һэм. Түрүүшээр хүбүүдтээ ходо ерэгшэ һэм. Намһаа тэдэндэм туһаламжа хэрэггүй юм аа гү, гэжэ бодохош.

Иигэжэ шэнэ бригада, тодорхойлон хэлэбэл, тэрэнэй үндэһэн табигдаа бэлэй.

Залуу бригадирай дуратай хүнүүдээ бригададаа абахыень цехэй хүтэлбэри зүбшөөгөө һэн. Мүнөө тэрэнь бүридхэгдэнхэй. Гэшүүдыньшье, юу хэлэхэб, һайн зон суглараа. Цехэй начальник А. Д. Попов тус бригадын түлөө сэдьхэлээ зобохоёо болиһоор үнинэй. Хүбүүдынь бэеэ даагаад, һайнаар хүдэлнэ.

Эгээн түрүүн тэдэнэр хүдэлдэг газартаа эмхи гурим тогтоожо эхилээ һэн. Тагуудые хээ, поолоо шэрдээ, бүхы юумэеэ өөрын һууритай, гуримтай болгоо. Удаань зарим хүдэлмэреэ оньһожоруулжа эхилээ. Тэрэнэйнь ашаар ажалайнь бүтээсэ дээшэлжэ захалаа. Ажалай бүтээсын дээшэлһэн хойно, хэнэйшье мэдэһээр, салин хүлһэниинь ургаа.

Богонёор хэлэхэдэ, хүбүүд бригадынгаа дүүрэн эрхэтэй эзэд боложо шадаа. Эзэн хүн юумэндээ ондоогоор, эзэн ёһоор хандадаг ха юм. Хүдэлмэрилдэг газартань сэсэгүүд табигдаа. Ёһотойл эзэн гарнууд хаананьшье харагдана. Бригадын гэшүүдэй һанамжалһанай ёһоор, хэхэ юумэнэниинь үшөөл ехэ. Гансал саг хэрэгтэй. Һайнаар хүдэлхынгөө хажуугаар һайнаар, һонирхолтойгоор амарха, ажаһууха шухала.

В. ИВАНОВА.

ШЭНЭ ЗОРИЛГО

Ленинэй ордено локомотив-вагон заһабарилгын заводой кузнечнэ цехэй коллектив Ажалшадай улас хоорондын һаналаа нэгэдэлгын үдэр— Майн 1-нэй һайндэрые угтуулан, габшагай вахтада жагсаа һэн. Түсэбһөө гадуур электровоз, вагонуудай деталь болгохо 35 тонно хэрэгсэлнүүдые гаргаха, ажалай бүтээсые 1,6 процентээр дээшэлүүлхэ гэһэн социалис уялгануудые цехэй коллектив баталан абажа, амжалтатай хүдэлжэ гараа. Альберт Афанасьевич Гергушкинай хүтэлбэрилдэг дархашуулай бригада эдэ хүнгэн бэшэ зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ горитойхон хубитаяа оруулалсана. Тус бригада халаанайнгаа түсэбтэ даабариие 118—122 процент дүүргэдэг. Тэдэнэр 3-дахи, 4-дэхи разрядтай болонхой. Бригадынхидай бүтээһэн продукци хододоо эрхим шанартай байдаг. Юуб гэхэдэ, бригадын гэшүүн бүхэн мэргэжэлээ дээшэлүүлхые оролдодог. Эндэ һаяхана цех дотороо үнгэрһэн «мэргэжэлээрээ эрхим» гэһэн конкурсдо А. А. Гергушкинай бригада хоёрдохи һуури эзэлжэ, Хүндэлэлэй грамотаар, мүнгэн шангаар урмашуулагдаһан байха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. А. Гергушкин.

В. МУЛЛЕРАЙ фототекст.

УРАГШАТАЙГААР БЭЕЛҮҮЛЭГДЭНЭ

Байгша ондо манай бригадын гэшүүд 100 эхэ хонин бүриһөө 130 хурьга абажа түлжүүлхээр зорилго хараалһан юм. Мүнөө энэ уялгамнай урагшатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна гэхэ гү, али 100 эхэ хонин бүриһөө 128 хурьган абтаад, гарза хоролтогүй түлжүүлэгдэнэ.

Ябажа байгаа энэ үбэлжэлгын үедэ эхэ хонидой түл абажа түүлжүүлхэ хаһамнай эмхитэйгээр үнгэржэ байна. Үбһэ тэжээл хүсэд хүрэхөөр асарагдаһан байжа, тухашараагүйбди. Һүрэг эхэ хонидай хүшэ тамираа буурангүй ондо орожо, хурьгадаа садхаахаар дэлэндээ һүтэй байгаа.

Мүнөө хонишодой эгээл харюусалгатай ээлжээтэ хаһа эхилбэ. Тодорхойлбол, абтаһан хурьгадаа нэгэшье гарзалуулангүй түлжүүлжэ, ехэ шэгнүүртэйгээр эхэһээнь имаарлажа, тушааха болонобди.

Саашань хэлэхэдэ, бригададамнай 60 гектар сабшалан даалгагданхай. Ерэхэ үбэлжэлгэдэ үбһэ тэжээлээр элбэг байхын тула сабшалангаа уһалха, үтэгжүүлхэ хэрэгтэй. Тиин бидэ эдэ үдэрнүүдтэ үнөөхи 60 гектар сабшалангаа хадын горхоной уһаар ундалуулнабди.

Г. БИМБАЕВ,
Хориш районой Үдын совхозой ахалагша хонишон.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ДҮРБЭДЭХИ ЖЭЛ

ТРАНСПОРТЫН АШАГ ҮРЭ ДЭЭШЭЛНЭ

СССР-эй Нэгэн ниитэ транспортна эмхиин комплексно асуудалай талаар СССР-эй Наукануудай академиин Научна соведэй түрүүлэгшэ, Ленинскэ шангай лауреат академик Леонид КАНТОРОВИЧ АПН-эй корреспондент Павел АНТОНОВТОЙ уулзахадаа, арадай ажахын ба арад зонойнгоо улам ургажа байгаа эрилтэ хэрэглэмжые транспортын, илангаяа түмэр замай транспортын хэрэгээ хангадаг байһан тухай хөөрэжэ үгэбэ.

— Леонид Витальевич, дэлхэй дээрэхи бүхы түмэр замтай жэшэхэдэ, манай ороной булад харгынуудай утань хэды шэнээн болохо гээшэб?

— Арбан нэгэ шахуу процент — энэмнай 143 мянган километр болоно. Манай түмэр харгынуудай ашаа зөөлгын эрьесэ дэлхэйн бүхы ашаанай эрьесын таби гаран процентнь болодог юм. Жэшээнь, ашаа зөөлгын мүнөөнэй хэмжээе табяад онуудай эхинтэй сасуулхада, зургаа дахин ургаһан байха юм. Түмэр харгынууд дээрэ туйлагдаһан эрдэм-техникын дэбжэлтэ, 1956—1975 онуудта паровозһоо болёод, тепловоз, электровозуудаар ашаа зөөдэг болоһон ушар шухала үүргэ дүүргэһэн байна. Уралан нарижуулгын ашаар 80 мянга гаран миллиард түхэриг алмагдаа.

Дэлхэй дээрэ имагтал манай орон дотор эгээл ута түмэр харгынууд электрын элшэ хүсэндэ оруулагдаа. Түмэр харгынуудые тиимэ ехээр электрижүүлһэн ондоо оронууд гэжэ байхагүй. СССР-тэ табан жэлэй туршада, 1976 онһоо 1980 он хүрэтэр, жэл бүхэндэ 870 километр түмэр зам электрын элшэ хүсөөр ябуулагдадаг байба. Харин ФРГ-дэ —350, Японодо 200 километр харгы нэгэ жэл соо электрижүүлэгдэнэ. Гэбэшье энэ хоёр орон өөһэдынгөө түмэр харгые эгээл эдэбхитэйгээр электрижүүлнэ гээшэ.

Манайхида орходоо США-гай түмэр зам үлэмжэ олон юм. Гэбэшье эндэ америкынхид тоолхогүйдэһэн байна. Олохон үмсын фирмэнүүд өөһэд хоорондоо үрдилдэхэ зуураа, энэ зуун жэлэй эхеэр зэргэсэһэн түмэр харгынуудые туд бүридөө барижархёо. Мүнөө тэндэ олон мянган километр булад харгынуудынь хэрэглэгдэдэггүй болонхой. Энэнь экономикоёо арьбадхадаггүй, үрилтэ хэдэг байһанай гэршэ тэмдэг болон үлэнхэй.

Бүри революциин урда тээхи Россида ниитэ нэгэн түсэбөөр, гүрэнэй һомолһон мүнгөөр түмэр харгынууд баригдадаг байгаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Тиигэжэ Росси дура зоргоороо шэрэм харгы хэзээдэшье табидаггүй һэн.

Революциин һүүлээрхи Россида экономико хүгжөөлгэдэ эрдэм ухаанда үндэһэлһэн түрүүшын түсэб— 1920 ондо батлагдан абтаһан ГОЭЛРО—Россие электрижүүлгын гүрэнэй түсэб дотор иигэжэ хэлэгдэһэн байгаа: «хямда сэнтэйгээр угаа ехэ хэмжээнэй ашаа тээбэри зөөжэ шадаха тиимэ харгы холбуулха гол ехэ транспортна зам байгуулха шухала». Манда үлэһэн харгынууд тиимэ гол ехэ зам болоһон юм.

— Ямар онсо ушар дээрэһээ түмэр харгынууд манай транспортна байгууламжын гол зүйлынь болонхойб?

— Географическа байдал, ороной үргэн ехэ дайда, социалис индустриин хурдан түргэн хүгжэлтэ гол шалтагааниинь болоно. Тиигээд ерэхэдээ элшэ хүсэн, түүхэй эд хэрэгсэлнүүд, тэдэниие буйлуулдаг промышленность хаа газарта оршоһон байдаг. Тиимэһээ ажахынууд хоорондын ашагтай һайн холбоон хэрэгтэй болоно. Далайн транспорт ашаглалгын арга боломжонууд тушаа хэлэбэл, тэрэ хэды хямда сэнтэйшье һаа, орон доторoo ашаа зөөхэ арга хабань тон бага ха юм даа.

Ондоо зүйлэй транспортаар ашаа зөөлгэ хямдахан сэнгэй талаар түмэр замтай жэшэгдэжэ болошогүй юм. Тиигэжэ һүүлэй һүүлдэ түмэр зам гээшэ эгээл ашагтай һайн транспорт болоно. Автомобильна транспортаар ашаа шэрэһэндэ орходоо арба—арбан таба дахин бага, агаарай замаар пассажирнуудые зөөһэндэ орходоо зуу—зуун хорин дахин бага электрын элшэ хүсэн түмэр зам дээрэ гаргашалагдана. Теэд электрын элшэ хүсэ алмалта гүрэн түрын шухала удха шанартай зорилго мүн болоно.

Мүнөө зүүн зүгһөө баруун тээшээ олон зуугаад миллион тонно ашаан жэл бүхэндэ зөөгдэнэ. Зүгөөр түмэр замһаа ондоо ямаршье зүйлэй транспортын тиимэ ехэ ашаа тээбэри зөөжэ шадахагүй байһаниинь мэдээжэ.

Түмэр зам гээшэ гээгдэнги түхэлэй транспорт мүн, тиимэһээ автомобильна ба агаарай зам харилсаан болбосон түхэлэй транспортнууд болоно гээд һанагдаһаниишье саг байгаа. Тиимэһээ тэдэниие хурдан түргэнөөр хүгжөөхые түсэблэгдэһэн юм. Гэхэ зуура, ашаа зөөлгын бүхы эрьесэдэ түмэр замай транспорт тон ехэ һуури эзэлһэн зандаа гэжэ дүй дүршэл харуулһан байна. Теэд тэрэ хүгжэлтынгөө талаар гансал хоолой соргодо ахигдадаг. Гэбэшье тусгаар ашаанууд—шэнгэн зүйл, газ мэтэнүүд хоолой соргоор дамжуулагдана ха юм.

— Ашаа тээлгые дүтын зайда — автомобильнуудаар, холодо түмэр харгыгаар зөөхэлэ үлэмжэ ашагтай гэһэн бодол зүб гээшэ гү?

— Хоёр зүүн километр хүрэтэр дүтын зайда автомобиль хэрэглэхэдэ һайн гэжэ тодорхойлогдоо юм. Теэд түмэр харгыгаар нэгэ үүдэнһээ нүгөө үүдэн хүрэтэр тулаһа ашаа абаашахада автомобильһаа үлэмжэ дээрэ юм ааб даа. Тиихэдээ нэгэн адли контейнернүүд соо хэгдэһэн ашаа бүүлгаха өөһэдын түмэр харгытай промышленна предприятинуудта абаашалгые би хараада абанаб. Түргөөр гутадаг гү, али тусхай зүйлэй ашаануудые шоссе харгыгаар холо хүрэтэр абаашахада һайн.

Нэгэ жэшээ дурдая. Хахад вагон соргонуудые Москвагай областьһоо Мордвагай АССР-тэ — 800 хүрэхэгүй модоной газарта абаашахада 72 түхэриг түлбэритэй болодог. Мүн лэ тэды олон соргонуудые автомобильнуудаар зөөхэдэ 2 мянга 475 түхэригтэ — 34 дахин ехэ түлбэритэй болоно.

— Ашаатай вагон сүүдхэлэй дунда зэргээр 224 километр гэхэ гү, али час соо арбан километрһээ багаар урагшаа дабшана. Тиихэдээ тон удаанаар шэрэгдэнэ гээшэ ааб даа?

— Иимэ сүүдхын дунда зэргын дүн муушье бэшэл даа. Америкын Холбоото Штадуудта 1981 ондо ашаатай вагоной сүүдхын дунда зэргын ябадал 97 километр — манайхиһаа хоёр дахин бага болодог һэн. Европын оронуудта энэ дүн 40—60 километр болодог байба.

Транспорт, илангаяа түмэр замай транспорт тон шухала, экономическа талаараа ашагтай һалбари мүн. Яахадааб гэхэдэ, ажахын холбооной ашаар холыншье һаа, хямдахан сэнтэй эдлэл хэрэглэгдэнэ гээшэ. Түмэр замай транспортые мэргэжүүлхэ, хамжаанай арга гэжэ байха. Тэрээндэ үлүүсэ ехээр мүнгэ зөөришье һомолһоной хэрэггүй.

Түмэр-бетон хэрэгсэл гаргадаг гансахан завод хоёр гү, али гурбан область хангажа шадаха юм. Иигэжэ ашаа зөөлгын байгаагүй һаа, область бүхэндэ нэгэ гү, али хоёр, тиимэ заводуудые бариха ушартай бологдохо һэн. Тиигээд ерэхэдээ транспортаар ашаа зөөхэдэ барилга хэһэнһээ ашагтай гээшэ ааб даа.

Эндэ шухалань юун бэ гэхэдэ, СССР-эй зүүн зүгэй районуудай экономикые хурдан, түргэнөөр хүгжөөхэ хэрэгтэй. Яахадааб гэхэдэ, имагтал тэндэ байгаалиин ашагта малтамалнуудай гол ехэ нөөсэнүүд бии гээшэ. Һүүлэй хорин жэлэй туршада зүүн районуудһаа ашаа зөөлгын хэмжээн зургаа дахин ургаһан байна. Эдэншье зөөлгэ өөһэдынь ашагтай юм. Яахадааб гэхэдэ, мүнөө транспорт гээшэ электрын элшэ хүсэнэй оройдоол найман процентые оортоо гаргашална. Транспорт, илангаяа түмэр замай транспорт манай ла гайхалтай хямда сэнтэй юм. Тиигэбэшье һаа, ашагтай байна бшуу даа.

Харуулан ойлгуулхын тула Америкын Холбоото Штадуудтай нэгэ сасуулбари хэһүүб. СССР-тэ 10 пассажирые нэгэ километртэ зөөхэдэ дунда зэргээр 9,2 мүнгэтэ болодог, США-да — 31,3 мүнгэтэ болодог юм (манай мүнгэндэ оруулхада). 10 тонно ашаа зөөлгэ манайда 4,1 мүнгэтэ, тэдэнэйдэ 12,9 мүнгэтэ болодог.

Ашаа тээбэри шэрэлгэ саашадаашье ехэ болохо байна. Энээниие мууда бэшэ, харин һайнда тоолохо хэрэгтэй. Япон тушаа нэгэ жэшээ дурдаһууб. Тэрэ бодото дээрэ өөрын түүхэй эдлэлгүйшье һаа, машина бүтээлгые угаа ехэ хэмжээтэйгээр хүгжөөһэн байна. Тэрэ хадаа Австралиһаа — руда, Дүтын зүүн зүгһөө нефть асардаг юм. Энэнь экономическа талаараа ашаяа харюулна. Японодо бүтээн гаргагдаһан эд товарнууд дэлхэйн дэлгүүр дээрэ яһала гүйсэтэй байдаг гээшэ.

— Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ арадай ажахыда капитальна һомололго бүхыдөө арбан табан процентээр ургаһан байна. Тиихэдээ түмэр замай транспортые хүгжөөлгэдэ зорюулһан һомололго гурбанай нэгэ хубиһаа ехээр ургаба. Энэ юунтэй холбоотойб?

— Энэ тоое ондо ондоогоор харахада болоно. Тэ-

МҮНӨӨДЭР — ХЭБЛЭЛЭЙ ҮДЭР

АЙДАМТАЙ ТУҺАЛАГША

хэрэен столой» дэргэдэ оло дахин уулзаһан байна. Хонишод тэндэ дүй дуршэлөөрөө андалдана, уялгануудаа хараална, арга боломжонуудаа хараада абан. бэе бэеэ социалис мүрысөөндэ урина. Уулзалгынь дүнгүүд һүүлээрнь районно газетэдэ үргэнөөр толилогдожо, олон тоото уншагшадай анхаралда табигдадаг гээшэ. Нигээд ерэхэлээрээ, редакциин үнгэргэһэн ээлжээтэ хэмжээ ябуулга бүхы район доторой хэмжээнэй үйлэ хэрэг болоно бшуу.

Удаань газетэмнай «Мүрысөөндэ хабаадагшын үгэ» гэһэн ниитэ гаршаг доро мүрысөөнэй манлайда ябаһан түрүү хүндэ үгэ үгэжэ, ажал хэрэг тухайнь дэлгэрэнгыгээр хөөрүүлдэг заншалтай болоной. Игэжэ хонишодай газетынгаа хүсөөр холбоо барисаатай, һонирхолтой, эрмэлзэлтэй хүдэлжэ ябадаг. «Первомайский», «50 лет Октября». Чисааны болон Загаһатын совхозуудай ажалшад хоорондоо үнинэй мүрысэдэг. Жэлэй туршада делегацинуудаараа андалдажа, бодото байдалаа харалсадаг, зүбшэдэг заншалтай. Эдээн тухайнь «Хэжэнгын голой» нюурта мүн лэ мэдээсэгдэдэг гээшэ.

КПСС-эй XXVI съездын, мүн партиин ЦК-гай удаадахи Пленумүүдээр табигдаһан зорилгонуудые ажабайдалдаа бэелүүлхэ хэрэгтэмнай районоймнай газетэ найдамтай туһалагшамнай, арад зондоо хандадаг ёһотой трибунамнай болонхой. Партиин райкомой аппарадай хүдэлмэрилэгшэд газетынгээ хуудаһанһаа нэгэнтэ бэшэ ажалша зондоо хандадаг. сагай эрилтын үндэһөөр хараа зорилгонуудыень тодоруулжа, зүб шэглэлыень заажа үгэдэг байна.

Нүгөө талаһаа, ажалшадай һанал хүсэлые элирүүлхэ, тэдэнэй һуудал байдалай бүхы хэрэглэмжэ, эрилтэнүүдые тодорхойлоод, һүүлээрнь дары хэмжээ абаха зорилготойгоор нээмэл бэшэгэн үдэрнүүдые эмхидхээ һэмди. Районоймнай олон һууринда иимэ үдэр үнгэргэгдэжэ һайшаагдаад, саашадаа дэмжэгдээд байна.

Редакционно ажал хэрэгээ эрхилхэдээ, республикынгаа «Буряад үнэн», «Правда Бурятии» газетэнүүдһээ жэшээ абагты. дүй дуршэлынь нэбтэрүүлэгты гэжэ өөһэдынгөө газетшэндэ заагшабди. «Хүн ба хуули», «Арадай хиналтын хуудаһан», «Атеистын булан» гэхэ мэтэ шэнэ шэнэ ниитэ гаршагуудтай болобошье, манай «Хэжэнгын гол» газетэ хүнэй һайхан абари зан, сэдьхэл бодол харуулһан асуудалнуудые үшөөл табижа шаданагүй гэхэ байнаб. Мүнөө үеын хүниие гансал ажалша бэрхээр харуулха гээшэ бага, тэрэниие хүн талаарнь, оюун бодолоорнь сэгнэн зураглаха шухала. Энэ талаар республиканска газетэнүүднэй дүй дуршэлыень халан абахаар байна. Жэшээлхэдэ, «Буряад үнэн» газетэдэ толилогдодог «Манай үеын хүн» гэһэн гаршагтай очеркнууд ажалша хүниие алишье талаһаань харуулха гэһэн һэдэлгэтэй байдаг.

Мүнөөдэр бидэ хэблэлэй һайндэрые тэмдэглэжэ байнабди. Хэблэл тараалга — манай шухала зорилгонуудай нэгэн мүн. Районоймнай хүн зон жэлһээ жэлдэ элдэб газетэ, журнал олоор захижа уншадаг болоно. Тиихэдэ библиотекэһээ ном абажа уншагшадай тоо урда жэлнүүдэйхиһээ дүрбэ мянга гаран хүнөөр олон болонхой.

КПСС-эй райкомой, райсоведэй болон агропромышленна нэгэдэлэй тодорхойлһон бүхы зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ газетэ ехэ үүргэ дүүргэнэ, дүүргэхэшье зэргэтэй. Газетэнүүд ажалша хүн бүхэнэй, коллектив бүхэнэй партиин болон гүрэн түрын асари ехэ даабаринуудые дүүргэхын түлөө тэмсэлые эмхидхэхэ, элсүүлхэ нангин үүргэеэ хүндэтэйдэ тоолон бэелүүлнэл.

Совет хэблэлэй һайндэртэй дашарамдуулан, бүхы журналистнуудые амаршалаад, парти болон гүрэн түрын табиһан зорилгонуудые бэелүүлхын тула гуурһантнай улам хурдан, улам хурса болог лэ гэжэ үреэхэ байнаб.

В. АЛЕКСЕЕВА,
КПСС-эй Хэжэнгын райкомой секретарь.

ЭДЭНЭЙ ОРОЛДОЛГООР ГАРАНА

Хоринн районой «Шэнэ Үдэ» газетын коллективэй харюусалгатай, хүндэтэй хэрэгтэнь районой типографиин хүдэлмэрилэгшэдэй хубита горитой гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Үнгэрһэн 1983 оной социалис мүрысөөнэй дүнгөөр Хоринн типографиин коллектив Буряадай АССР-эй хэблэлэй Гүрэнэй комитедэй дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн, партиин райкомой болон арадай депутадуудай районно Соведэй гүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан байха юм. Коллективэй түйлаһан энэ амжалтада газетэ барлан гаргагшадай — коммунис ажалай ударнигууд Валентина Бимбаевна Дашацыренова, Роза Цыбикжаповна Намдакова, линотипистка Надежда Анатольевна Дубинина гэгшэдэй оруулһан хубита ехэл байна гээшэ. Тэдэнэр нютагтаа дунда һургуули дүүргээд, удаань полиграфическа училищи дүүргэжэ, тусхай мэргэжэлтэй болоһон хүнүүд ха юм. Үзэгүүдые гараараа суглуулжа, холбодог цехэй хүдэлмэрилэгшэ Антонина Геннадьевна Красотенко ходо доо типографиингаа түрүүшүүлэй тоодо ябадаг заншалтай. Тэрэ үдэрэйнгөө даабарине үргэлжэ 112—120 процент хүрэтэр дүүргэдэг.

«Шэнэ Үдэ» газетынгээ 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тула бүтээн гаргадаг продукциингаа шанарые улам һайжаруулхын, ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлхын түлөө хэмжээнүүдые типографиин полиграфистнууд хараална.

Г. БАДМАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Верстальщигууд В. Б Дашацыренова Р. Ц. Намдакова хоёр. 2. Линотипистка Н. А. Дубинина.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

ЕХЭ ҮҮРГЭ ДҮҮРГЭДЭГ

Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд олон тиражтайгаар хэблэгдэдэг «Локомотив» гэжэ газетынгээ 50 жэлэйнь ойе хоёр жэлэй саада тээ тэмдэглэһэн байна.

Заводой байгуулагдажа эхилһэн үедэ мүндэлһэн газетэмнай тиихэдэ «Буряадай гигант» гэжэ нэрлэгдэдэг байһан. Тэрэнь шэглэлэй талаар онсо һайн бэшэшье һаа, нэгэдэхи табан жэлэй эршэтэй ажалай ёһото туужа байһан юм. 1943 оной июниин 1-һээ хойшо манай газетэ «Локомотив» гэжэ нэрэтэй болоһон юм. Газетын хуудаһануудые иража харабал, ЛВРЗ-гэй түүхые бэлэхэнээр шудалхаар байха.

Станогууд болон верстагуудай, булад хайлуулдаг пеэшэнгүүдэй, конструкторска кульмануудай дэргэдэ хүдэлдэг, барилгын талмайнууд дээрэхи харюусалгатай ажалые хэжэ байдаг хүнүүд газетэдэмнай бэшэдэг гээшэ.

Вагон бүридхэдэг цехэй гальваник В. П. Костин, заһабарилгын-механическа цехэй строгальщик Д. О. Дармаев, электромашинна цехэй хүдэлмэришэн М. И. Резепова, шанар шалгадаг бүлэгые хүтэлбэрилэгшэ Т. И. Хазова, дизельнэ, кузнечнэ цехүүдэй нормировщигууд А. Д. Рогачева, В. А. Маркеленко, ОТК-гай хиналтын мастер В. В. Мартяшкин болон бусад олон нүхэд редакциин хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр туһалдаг.

Манай газетын «дүү басаган» гэжэ нэрлэгдэһэн «Заводой дуун» гэжэ радиогазетын бии болгогдоһоор табан жэл үнгэрбэ. Тэрэнэй корреспондент В. И. Снуновагай долоон хоног соо хоёр дахин дамжуулагдадаг завод доторой һониниие радио-шагнагшад хүндэтэйгөөр хүлеэдэг болонхой.

«Локомотивноймнай» дэргэдэхи литературно-хүгжэмэй «Олимп» гэжэ нэгэдэл хоёр жэлэй туршада амжалтатай хүдэлжэ байна. Заводойнгоо поэдүүд Н. Дроздова, Г. Чеботарева, С. Нестерова болон бусад нүхэдэй шүлэгүүдые газетэдээ толилдогбди.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые дүүргэхын, заводойнгоо 50 жэлэй ойн баярые ажалай амжалтаар угтахын тула коллективэймнай урда горитой зорилгонууд табяатай. Тэдэниие бэелүүлгэ олоной дунда ябуулагдадаг ойлгуулламжын хүдэлмэригүйгөөр шиидхэгдэхэгүй ха юм. Энэ үүргэеэ газетэ һайнаар дүүргэхын тула оролдоно.

В. КАРНАУХОВА,
олон тиражтай «Локомотив» газетын редактор.

ДУРДАЛГА

ҮНЭН НҮХЭРНИ

Эдир залуу наһандаа ажабайдалай ба ажал, хүдэлмэриин дүй дуршэлөөр тон бага байһан би 1940 оной намар Яруунын районой «Сталинец» газетын редакцида хүдэлхөөр эльгээгдэбэб. Түрүүшын үдэрһөө эндэ хүдэлхэдөө, энэ ажалай хүндэ байхыень ойлгооб. Ушарынь гэхэдэ, нютагай, үндэһэн буряад хэлэ мэдэхэгүй байшооб. Малшад, хонишодто, механизаторнууд болон таряашадта ерээд, нютагайнгаа хэлэн дээрэ дуугархадам, хөөрэлдэгшэдэймни ойлгодоггүй, заримдаа энеэдэһээшье хүрэжэ байһан шэнгеэр һанагдадаг һэн. Харин ородоор хөөрэлдэхэ гэхэдэм, олонхинь ойлгоошье һаа, харюусажа шададаггүй бэлэй. Тиимэһээ тэрэ үеымни хүдэлмэри шанга шалгалта бологшо һэн. Тиихэдэ буряад хэлээ муу мэдэхэ байһандаа, бэедээ дураа гутажа, сэдьхэлээ хэды зобогшо һэнбиб.

Иимэ байдалда ороод байһан намда яажашье литературна буряад хэлэндэ түргэноөр эрхэ бэшэ һураха гэһэн гансал харгы байһан юм. Энэ хүсэлөө бэелүүлхэ хэрэгтэмни хамта хүдэлдэг нүхэдни — типографиин хүдэлмэрилэгшэд Дулма Жалсанова, Долгор Батуева, типографиие даагша байһан Бальжинима Дугаров гэгшэд хашаргүйгөөр туһалдаг болобо. Дуугархадамни гансата заһадаг, иигээд, тиигээд хэлэхэ юм гээд заажа үгэдэг һэн. Нэгэтэ Дугаровнай «Буряад-Монголой үнэн» газетэ асараад: «Энэ газетэтэй нүхэсэгты. Тиигэбэл буряад хэлэндэ заабол һурахат», — гэбэ. Тиихэдэ энэ газетэтэй түрүүшынхеэ танилсаа һэм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо уншахаһаа гадна, бага сага бэшэжэ эхилһэн байнаб.

Газетын хүдэлмэрилэгшэ һэн хойноо түбэй газетэнүүдээр һонирхохош, материалнуудайнь хайшан гэжэ бүридхэгдэһые анхархаш.

Газетэ ганса уншажа хэлэндэ һураха бэшэ ааб даа. Мүн уран зохёолшодтой харилсаха, зохёолнуудыень мэдэхэ, уншаха шухала. Хүдөөһөө Улаан-Үдэ ерэхэдээ, «Үнэндэ» орохош. Тэрэ үедэ Хоца Намсараев, Цэдэн Галсанов гэгшэд хүдэлдэг һэн. Уран зохёолшод, поэдүүд Жамсо Тумунов, Бато Базарон, Данри Хилтухин гэгшэдэй зохёолнуудые ирахаш. Дүн хамта дүшэ гаран жэлдэ хуудаһанууд дээрэнь материалнуудаа толилуулжа, сэдьхэлээ ехэ хангажа ябаһан газетээ ямаршье үнэн нүхэрһөө дутуугүй һанагшаб.

А. ШУЛУНОВ,
журналист.

ЭБХИТЭДЭЙМНАЙ НЭГЭН

Мүнгэн һайхан дэлхэйдээ
Мүнхэ жаргалтай ябая.
Мууххай нейтрон зэбсэгые
Мүнөө сагтань боюулая,—

гээд «Амгалан байдалай түлөө» гэһэн нэгэдэхи дууниинь дурадхагдана. Харин хоёрдохинь иимэ:

Хабтагай үргэн талануудтаа
Хони малаа миралуулая.
Хаба шадалаа нэгэдхэжэ,
Хамта эбтэйгээр хүдэлэе.
Дабталга:

Угтаад абаһан уялгануудаа
Урматай, шанартайгаар
дүүргэе.

Аяг зангаа нэгэдхэжэ,
Ажалдаа һайнаар хүдэлэе.

Энэ мэтэшэлэн, газетын ямаршье жэлэй хуудаһануудые ярабал, С. Тармаковой зохёолнуудтай, нүхэд, заатагүй дайралдахат. Жэшээлхэдэ, 1982 оной мартын 20-ной, сентябриин 18-най газетэнүүдэй «Толидо» арадай дуунай аялганууд, ёохорой дуунууд тэрэнэй суглуулбериһаа толилогдонхой.

С. С. Тармаков нүхэрнай шүлэг, дуунуудые зохёохынгоо хажуугаар, тэдэнээ айхабтар гоёор, нугархай һайханаар гүйсэдхэдэг юм.

Урты сэсэг задаржа,
Үргэн дэлхэй гоёобо.
Үетэн манай сугларжа,
Энэ наада зохёобо.
Хүхэ сэсэг ургажа,
Хүбшын хормой гоёобо.
Хамаг үетэн сугларжа,
Хатар наада зохёобо,—

гээд, тэрэнэй хатаран байжа дуулахада, хэды һайхан байдаг гээшэб?

Степан Степанович жараад жэлдэ дуулажа ябаһан хүн. Ниитэдэ туһатай ажал хэжэ ябахадаа, бүхы наһаараа уран һайханай наада харалгада хабаадаа. Хүдөөгэй һургуулинуудта хүдэлжэ ябахадаа, концерт наада эмхидхэжэ, хүн зониие баярлуулдаг һэн. Тиимэл ехэ абьяас, шадабаритай хадаа Буряадай искусство болон литературын 1940 ондо Москвада болоһон түрүүшын декадада хабаадаһан байна бшуу.

А. Т. Балдаевагай эмхидхэһэн «Магтаал» гэжэ фольклорно ансамбль яһала суурхаа һэн. Мүнөө 70 наһанайнгаа дабаае Степан Степанович «Уряал» ансамбльда угтаба. Ансамблиин хүтэлбэрилэгшэ, Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ В. Ц. Николаевагай ударидалга доро эмхидхэгдэһэн энэ фольклорно ансамбль эдэ үдэрнүүдтэ «арадай» гэһэн нэрэ зэргэеэ эрхимээр хамгаалһан байна. Ансамблиин гэшүүд — 74 наһатай Дамдин Баторов, 70 наһатай Степан Тармаков, 67-той Антонида Тармакова гэгшэдэй залуушуултай зэргэ хатаржа, дуулажа ябаһаниинь һайшаалтай.

Антонида Игнатьевна Степан Степанович Тармаковтоной хоюулаа уран һайханай нааданда мүнөө болотор хабаадажа ябаһаарнь һонирхоходомнай, гэрэй эзэн иигэжэ хэлээ һэн:

— Тоня бидэ хоёр дуу дуулангүйгөөр байжа шадахагүй хоёр ниилээ һэмди. Уран һайханай нааданда бүхы наһаараа шахуу хабааданабди. Шэлэй заводой посёлогто ажаһуудагбди, тэдэ репетициһээ, нааданһаа гээгдэжэ үзөөгүйбди. Уран һайханай нааданда хабаадалга хүнэй ажал, хүдэлмэридэ һаалта болодоггүй гэхэ байнаб. Мүнөө дала хүрэбэшье, ажалаа хэһээрби. Ажаллажа хүнгэн ябаа сагтаа дуугаа орхихогүйб гэжэ һанагшаб, юун болохо юм,— гээд Степан Степанович энеэнэ.

Үнэхөөрөөшье, энэ хүн дуу дуулангүй байжа шадахагүй. Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан фольклорно һайндэртэ «Уряал» ансамблиин репетици, концертнүүдтэ нүхэр Тармаковой ёохорто хатаран байжа дуулахыень оло дахин шагнаа, хараа һэм. Өөрынгөө тон дуратай юумые хэжэ, гүйсэдхэжэ байхадаа, хүн бүхы аяг маягаараа хубилжа, согтой, хүхюутэй ажаһууна. Барилгашадай клуб соо «уряалайхид» репетициеэ хэдэг юм. Тэндэ ерээд, хараарайгты, Степан Степановичай залуушуулаа хүтэлһэн бэеэрээ хатаран татаад:

Үеэр дамжуулагдан
ябадаг
Үбгэ эсэгынгээ дуунуудые
Уянгата һайхан аялгаараа
Улам саашань залгая,—

гээд татахадань, адли хатаралдаха дурантнай заабол хүрэхэ байха. Игэжэ бүхы наһаараа шахуу дуулажа ябаһан нүхэр Тармаков буряад арадай аман зохёолые олоной дунда дэлгэрүүлнэ, бэлиг шадабарияа залуушуулда дамжуулна.

Манай газетэдэ эдэбхитэй бэшэгшэ, газетымнай уншагша С. С. Тармаков иимэл хүн юм даа.

В. ТОКТОХОЕВА,
манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: С. С. Тармаков.

ТОО, БАРИМТАНУУД

△ Совет засагай тогтоогдоһонһоо хойшо СССР-тэ хэблэгдэдэг номууд болон брошюранууд 159 хэлэн дээрэ, тэрэ тоодо СССР-эй арадуудай 89 хэлэн дээрэ гараһан байна. Гэхэ зуура олон арадууд Агууехэ Октябриин социалис революциин һүүлээр лэ өөһэдын үзэг бэшэгтэй болоһон гээшэ.

△ К. Маркс Ф. Энгельс хоёрой зохёолнууд манай орондо СССР-эй арадуудай болон хариин 90 хэлэн дээрэ оршуулагдаһан байна. Тэдэ 131 миллион хэһэгтэ хүрэнхэй.

△ Манай орондо саг үргэлжэ гаргагдажа байдаг 5195 ондоо нэрэтэй журнал болон бусад хэблэлэй жэлэйнь тираж 3 миллиард 116 миллион хэһэг болоно. 8172 газетэ 178 миллион хэһэгээр хэблэгдэнэ.

△ СССР-эй бүхы хүн зоной 1000 хүн бүхэндэ 666 хэһэг газетэ хүртэдэг.

△ СССР-эй Эдеэ хоолой программын асуудалнуудта зорюулагдан, 1985 он болотор хэблэлһээ олон тоото ном болон брошюра гаргагдаха юм.

△ Арбадахи табан жэлэй эсэс тээшэ хэблэлһээ гараһан бүхы номой 44 процентнь уран һайханай ба хүүгэдэй литература болоно. Харин энэ табан жэлэй эсэс багта энэ хэмжээн 50 процентдэ хүргэгдэхэ байна.

Республикымнай ниислэл хотын почтамтда ба тэрэнэй хэлхеэ холбооной отделенинүүдтэ мүнөө 190-ээд почтальон хүдэлмэрилнэ. Үдэр бүхэндэ хэжэ байһан ажалаараа республиканска мүрысөөндэ тэдэнэй дундаһаа онсо шалгарһан М. О. Эрдынеева Е. С. Ефимова хоёр апрель һарада Эрхүүдэ үнгэргэгдэһэн зоны мүрысөөндэ амжалтатай хабаададаад ерэһэн байна.

Мария Очировна Эрдынеева хэлхеэ холбооной 15-дахи отделенидэ арбан табадахи жэлээ хүдэлжэ байна. Хурамхаанай районой Барханда түрэһэн Мария арба гаран наһатайдаа Улаан-Үдэ ерэжэ, почтальоной ажалые шэлэһэн намтартай. Үнгэрһэн сагай хугасаа соо тэрэ почтамтын почтальонуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ нэгэнтэ бэшэ илажа гараһан, мүнгэн шангаар оло дахин шагнагдаһан. Мүнөө тэрэ отделенидээ бригадир болонхой.

Хэлхеэ холбооной 31-дэхи отделениин почтальон Евдокия Степановнагай ажалай намтар нүгөө нүхэрэйхиһөө ехэшье илгаатай бэшэ юм. Мүн лэ залуухан басаган байхаһаа хойшо почтодо хүдэлжэ эхилээ. Юһэдэхи, арбадахи табан жэлнүүдэй туршада үргэлжэ мүрысөөнэй манлайда ябаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ; республиканска конкурсдо илажа гараһан почтальонууд М. О. Эрдынеева Е. С. Ефимова.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

ТАСС — АПН
ХИЛЫН СААНАҺАА

МЕНГИСТУ ХАЙЛЕ МАРИАМАЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

АДДИС-АБЕБЭ. Холбоото Штадуудай буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээжэ, дэлхэйн элдэб районуудта дайн байлдаануудые үүдхэжэ, Африкын бэеэ дааһан ба дулдыданги бэшэ байдалтай гүрэнүүдтэ, дэлхэйн бусад районуудта эсэргүүгээр империализмын эзэрхэг түримхэй, зонхилхы ябуулгануудые үүдхэжэ байһан ушарыень Эфиопиин Саг зуурын Сэрэгэй Захиргаанай Соведэй (ВВАС) ба Ажалшадай парти эмхидхэхэ комиссиин (КОПТЭ) түрүүлэгшэ Менгисту Хайле Мариам эрид буруушааба.

США-гай гадаадын политикын эзэрхэг түримхэй ябуулганууд дэлхэйн арадуудай дурыень гутаана гэжэ Эфиопиин ниислэл хотын ажалшадай митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ.

АЮУЛТАЙ ТҮСЭБҮҮД

ТОКИО. Аралыемнай Пентагоной шэнэ бааза болгохо гэһэн американ ба япон сэрэгэйхидэй һанаашалгануудые Японой Мияке аралай хүн зон эрид буруушааба. Аралай 1000 гаран хүн митинг хээ. Американ авианосецууд дээрэ байрладаг самолёдуудай бууха газарые арал дээрэ тогтоохо гэһэн түсэбүүдые буруушааһан тогтоол тэрээн дээрэ баталагдан абтаһан байна.

КОЛУМБИИН КОМПАРТИИН МЭДҮҮЛГЭ

БОГОТО. Колумбиин юстициин министр Бонильяс һаяхан алаһан ушарые Колумбиин Коммунис парти эрид буруушааба.

Энэ гэмтэ ябуулга Колумбида демократиин хэрэгые буруу һүргэхэ, орон доторхи байдалые гуримшуулгада һаад ушаруулха гэһэн зорилготой байна гэжэ ККП-гэй ЦК-гай гүйсэдхэхэ комитедэй мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Гэхэтэй хамта орон доторхи хүреэлүүлэн бүһэлэгдэһэн байдал дотоодын асуудалнуудые шиидхэжэ шадахагүй, харин түрүү үзэлтэй хүсэнүүдтэ эсэргүү шэнэ хашалта харшалалтануудые үүдхэхэ байна гэжэ мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ. Демократиие хамгаалхын түлөө, хархис хүсэнүүдэй харата ябуулгануудые зайсуулхын түлөө, тэмсэлдэ нэгэдэлээ бэхижүүлхэ уряатайгаар ККП-эй ЦК-гай гүйсэдхэхэ комитет Колумбиин арадта хандана гэжэ документ соо заагдана.

СЕПЗБ-гэй ТҮРҮҮЛЭГШЭ МЭДҮҮЛГЭ ХЭБЭ

БАРУУН БЕРЛИН. Түрүүлэн добтолхо американ ракетно-ядерна шэнэ буу зэбсэг тараан тодхолгые болюулхын, тэрэниие Баруун Европын газар дээрэһээ гаргахын түлөө тэмсэхэ шухала гэжэ Баруун Берлинэй Социалис нэгэдэмэл партиин (СЕПЗБ) түрүүлэгшэ Х. Шмитт олон мянган хүнэй хабаадалгатай митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ. Ядерна буу зэбсэг түрүүлэн хэрэглэхэгүй гэһэн уялга абаһан Советскэ Союзай жэшээе ядерна буу зэбсэгтэй бүхы хүнүүд дэмжэхэ зэргэтэй гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Европые ядерна зэбсэггүй түби болгохо, нэгэ нэгэндээ эсэргүүгээр сэрэгэй хүсэ хэрэглэхэгүй, амгалан тайбан харилсаа холбоо тогтоохо тухай НАТО-гай ба Варшавска Договорой оронуудай хоорондо хэлсээ баталха шухала гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Химическэ буу зэбсэгүүдые хорихо тухай Советскэ Союзай дурадхалые бодомжотойгоор хаража үзэхыень тэрэ баруунай оронуудые уряалаа.

ЯДЕРНА ЗЭБСЭГ ХЭРЭГСЭЛНҮҮДЫЕ ХУРЯАХА

ОТТАВА. Ядерна буу зэбсэгүүдые хуряалгын бүхы харгы замуудые бэдэрхэ шухала гэжэ Канадын эрдэм, техникын талаар гүрэнэй министр, экономическа хүгжэлтын гүрэнэй министр Дональд Джонстон мэдүүлбэ. Тэрэ зонхилхы либеральна партиин хүтэлбэрилэгшэдэй тушаалда дэбжүүлэгдэнхэй.

Ядерна дайнда илалта түйлажа болохо юм гэһэн баталамжые Джонстон Ванкуверта үгэ хэлэхэдээ буруушааба. Рейганэй захиргаан иимэ тэнэг һанал бодол найруулна. Ядерна дайе зайсуулан сараха гээшэ мүнөө үеын шухала зорилго болоно гэжэ министр тэмдэглээ.

Дайн дажарта эсэргүү уласхоорондын хүдэлөөе Джонстон үндэрөөр сэгнэбэ. Тэрэнэй хэлэһэнэй ёһоор, «ядерна буу зэбсэгүүдые хуряаха талаар» дэлхэйн олониитын анхарал хандуулга иимэ тэмсэлые улам эдэбхижүүлнэ гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Хоёр ороной хоорондохи этигэл найдалые бэхижүүлхын тула Советскэ Союзтай али алиндань ашатай туһатай харилсаагаа хүгжөөхэ шухала гэжэ Канадын министр мэдүүлбэ.

НИКАРАГУАДА ДОБТОЛХООР БЭЛДЭНЭ

НЬЮ-ЙОРК. Никарагуаһаа ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг түлөөлэлгэтэ эмхи уласхоорондын эмхиин штаб-байшан соо мэдүүлгэ дэлгэрүүлэн тарааба. Энэнь Түбэй Америкэдэхи байдал тухай правительствын мэдүүлгэ болоно.

Бэеэ дааһан байдалтай Никарагуада эсэргүүгээр США болон ЦРУ сэрэгэй харата ябуулгануудта бэлэдхэл хэжэ байна. Американ агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй самолёдууд тагнуулай ниидэлгэнүүдые хэнэ.

Тохёолдоһон байдалые харада абажа, уласхоорондын эмхиин эрилтэдэ анхарха, бусад гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй, арсалдаата асуудалнуудые политическа аргаар гуримшуулан шиидхэхэ шухала.

Никарагуагай правительство Түбэй Америкын бүхы гүрэнүүдтэ эб найрамдал, аюулгүй байдал лаб хангаһан хоёр ба олон талын договорнуудые баталхыень дурадхаба. Иимэ хөөрэлдөөнүүдые баталалгада гараа табихагүй гээшэ Түбэй Америкэдэ эб найрамдал, аюулгүй байдал хангаха дурагүй байһан ушар болоно гэжэ документ дотор заагдана.

ТОЛИ

ИЛАЛТЫЕ ШЭРЭЭЛСЭХЭ АЖАЛДА УРЯАЛДАГ ҺЭН

ЭСЭГЭ ОРОНОО хамгаалгын Агуу-ехэ дайнай хатуу шэрүүн үе сагай эхилхэдэ, одоол хүлөө тулгалжа шадаха хүн колхоздо, заводуудта ба фабри-кануудта ажалладаг байгаа гүбэ даа. Тиигэнгүй яаха байгааб! Агуу-ехэ Ленин багшынгаа олгоһон, сэсэн мэргэн Коммунис партиингаа шэрээһэн зол жаргалые, эрхэ сүлөө гээшэеэ алдажа, дахяад нюдарган баяшуулай зарсанар болохо байгаа гүбди?! Үгы даа! Тиигэнхаар, хэзээ нэгэтэ туйлагдаха байһан Илалтаяа шэрээлсэхэ ёһотойбди гэжэ хүн бүхэн досоо досоогоо бодожо, өөһэд өөһэдынгөө шадаха зэргээр дайнай зэбсэг бүтээжэ, бүд нэхэжэ, таряа ургуулжа, малаа харууһалжа ябаа.

Би дайнай үедэ залуухан ябааб. Эдирхэн үхибүүншье гэхэдэ болохо. Тиигээшье һаа, һургуулияа орхижо, нютагаархидайм ээм дээрэ тудалдаһан хэсүү бэрхэшээлые даалсан, колхозой ажалда ябаха баатай болоһон хүнби. Һураашье һаа, һурахаар, яһала хурса үхибүүд дайнай эхилхэдэ, һургууляа орхиһон юм даа. Дайнай болоогүй һаа, заримашуулнай эрдэмтэдшье болохо һэн аалам гэжэ һанагдагша.

Хэршье сүлөөгүй ажаллажа ябаа һаа, бага зэргэ тухатай болохолоороо, газетэ уншахаш. Радиоузел хүдэлхэеэ болишоһон, шэхэ дүлиинүүд шэнги болоһон байгаа хабди. Дайнай урда тээ колхозоймнай түбтэ радиоузел бии болгогдоһон, тэрээндээ дадаһан байгаа гээшэ һэн хабди.

Бүхы фронтын һониниие «Бурят-Монголой үнэн» газетын хуудаһанһаа мэдэдэг байһамнай ойлгосотой. 1941 оной хатуу үе. Москва шадар ана-мана болоһон тулалдаан тухай, Ленинградай хэсүү байдалда ороһон тухай, Сталинградай гал дүлөөр соробхилһон үдэрнүүд-һүнинүүд тухай, Курск шадарай ехэ байлдаан тухай, совет сэрэгшэдэй эрэлхэг зориг тухай хөөрэһэн материалнуудые түрэл хэлэн дээрээ уншалаг, баатар хүбүүдээрээ омогорходог байһамнай гайхалгүй.

Манһаа тээ эгэшэ, баатар басаган Зоя Космодемьянская тухай бэшэгдэһэн «Таня» гэжэ Лидовэй очеркые мартагшагүйб. Ямар хурсаар, ямар уһан буряадаар оршуулһан байгаа гээшэб!

Эдэ бүгэдые юундэ иигэжэ дэлгэрэнгыгээр дурданабши гэхэдэ, түрэл хэлэн дээрэмнай гарадаг газетэ, хэдынэйшье үедэ арад зондоо юртэмсэ дэлхэйн элдэб һониниие жэншэдгүй һайнаар дуулгадаг, арад зоноо ёһотой патриодуудаар болгон хүмүүжүүлдэг байгаа гэжэ тобшолхоёо һананаб. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ «Буряад үнэн» («Бурят-Монголой үнэн») газетэ фашис нохосуудай сээжые сүмэ, сэмэгыень зада хадхалсадаг жадануудай нэгэн байһан юм гээ һаа, ехэдүүлһэн ушар бэшэ гэжэ һананаб. Нэгэтэ иимэ мүрнүүдые уншаһанаа мартадаггүйб.

Газар гэдээ,
Дулаан болоо,
Бузар һархяаг
Бултайн гараа.

Холоһоо ерэһэн
Хонгёо шубуухай
Харшан фашистын
Хамар тоншоо.

«Бузар һархяаг» гээшэнь совет газар дээрэ үхэлөө олоһон фашистнуудай хас тамгата малгайтаяа саһан дороһоо бултайжа байһые зураһан тон хурса зурагууд. «Миил нимэл ха һэн шамайе!» гэжэ минии залуу зүрхэндэ һанагдаа бэлэй.

Байлдажа байгаа фронтһоо буряад хүбүүдэй бэшэһэн бэшэгүүд, баатаршалгыень харуулһан фото-зурагууд барлагдаха. Түгнын талын баатар снайпер Цырендаша Доржиевай буугаа мэргээр шагаажа байһые харуулһан зураг элеэр һанагдадаг.

Тиигэһээр дайнда шархатажа, үе мүсөө гэмтэһэн хүбүүднай нютагаа бусажа эхилээ. Дансаран Раднаев, Һасаран Жаргалов, Цыдып Доржиев, Галсан Дондоков ба бусадай бусахада, нютагаймнай зон, эхэ эсэгэнь яатараа баярлаа гээшэ һэм! Зүгөөр жараад нютагаархиднай бусажа ерээгүй, Эхэ оронойнгоо, эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө ами наһаяа үгөө. Дайнай урда тээхэнэ хадамда гараад, инаг нүхэдөө дайнда мордохуулһан залуухан эхэнэрнүүд, үгышье һаа, гэрлэжэ үрдеэгүй аад, «хүлеэхэб!» гэжэ үгээ үгэһэн басагад түрэлхидтэйнь хамта амарагуудаа хүлеэдэг байгаа, хүлеэһэн зандаа зариманиинь энэ дэлхэйгээ орхино.

Дайнда хабаадаад, түрэл тоонтонуудтаа бусажа ерэһэн баатарнуудай тоо жэлһээ жэлдэ үсөөржэ байна. Энэ талаар—тэдэнэй хөөрөөе бэшэжэ абаха талаар һургуулиин үхибүүд ехэ юумэ хэхэ аргатай, хэдэгшье гээшэ. Тэдэнэй суглууһан материалнуудые «Толи» хуудаһандаа юундэ хэрэглэжэ болохогүйб? Дайнай үедэ баатаршалга гаргаһан фронтовигууд тухай, тылдэ эрхимээр ажаллаһан хүнүүд тухай «Буряад үнэн» яһала бэшэжэ, тунхаглажа байдаг. Тэрэнь ехэл һайн! Гэбэшье үшөө ехээр бэшэхэ байгаа гэжэ һанагдадаг. Совет арадай туйлаһан Агууехэ Илалтын 40 жэлэй ой ерэхэ жэлдэ гүйсэхэнь гэлсэнэбди. Дүрбэн жэл соо дүлэ соробхилһон дайнай үдэрнүүд ямар удаанаар, ямар утаар һанагдагша һэм! Харин 40 жэл түргөөр лэ үнгэршэбэл даа. Али амгалан ажалаа сахижа, ажахыгаа өөдэнь хүгжөөжэ ябахада, сагай ошоһон мэдэгдэнэгүй ха гү?..

Олон үхибүүдэй эхэ хүн хадаа орой дээрэмнай огторгой хододоо сэлмэг байг лэ, ямаршье яһанай, ямаршье зүһэнэй үхибүүд дайнай аюул гээшые бэе дээрээ бү үзэг лэ, нюдөөрөө бү хараг лэ гэжэ нэн түрүүн үреэхэ дуран хүрэнэ. Тиигээд мүнөөдэр болохоёо байһан Хэблэлэй үдэртэй дашарамдуулан, түрэл газетынгээ уншагшадые, бүхы журналистнуудые, хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэдые халуунаар амаршалаад, ажалдань амжалта, элүүр энхые, һайн һайханиие хүсэхэ байнаб.

Х. ХАНДАМАЕВА,
Яруунын районой «Победа» колхозой гэшүүн, ажалай ветеран, Эхэ-Герой.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай туйлаһан илалтын 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан бүхэсоюзна харалгада республикымнай уран һайханай коллективүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байнхай. Тэрэ тоодо Буряадай хүдөө ажахын институдай дуу, хатарай «Алтан-Булаг» ансамблиинхид харалгада һайнаар бэлдэнэ.

Тус программадань бүхыдөө 20 гаран һонирхолтой номер оруулагданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Алтан-Булагай» хүбүүд Ю. Ирдынеевэй «Тракторнстын марш» гүйсэдхэжэ байна.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

ДАРИИН ҮНЭРТЭ ДАЙШАЛХЫ ЗАМ

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветеран Асту Владимирович Борисовтай уулзажа, хөөрэлдэхэ хүсэлтэй гэртэнь һаяшаг ошоо һэм. Үндэр наһатай болоһоншье һаа урданайхидаал, сарюун хүнгэн зандаа ябадаг энэ хүниие гэртээ һууха гэжэ дэмы найдаа ха юмбиб. Эртэ үглөөгүүр сайлажа гараад, һургуули руу гү, али ямар нэгэн предприяти тээшэ яаралтайгаар алхалхыень хүршэнэрынь харадаг байха. КПСС-эй Хяагтын райкомой дэргэдэхи дайшалхы ба ажалай ветерануудай районно соведэй гэшүүн Асту Борисов залуу үетэниие сэрэгэй-патриотическа талаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ сүлөө сагаа дууһан зорюулдаг юм. Тиигээдшье һургуулиин эдиршүүлдэ, залуу хүдэлмэришэдтэ Асту Борисовай хөөрэхэ, захиха юумэнь ехэ даа.

...Хяагта хотын 2-дохи дунда һургуулида һуража, 7 класс дүүргэһэнэйнгээ удаа Асту Борисов соёл-гэгээрэлэй училищида һурахаар ороо һэн. Һайнаар һурахынгаа хажуугаар комсомолец хүбүүн ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, спортоор эрхим дүнгүүдые харуулдаг байгаа. Саашанхи ажабайдалайнгаа холын хараа түсэбүүдые табижа байтарнь, гэнтэ дайн эхилшоо бэлэй.

Хяагта хотоһоо фронтдо мордоһон 17 һайн дуратанай дунда Асту Борисовшье ябалсаба. Буряад нютагһаа ошоһон сэрэгэй эшелониие Ураал руу эльгээһэн байгаа. Эрхүүгэй областиинхидтай суг хамта 600 хүн тэндэ тэһэлэгшэдэй мэргэжэлдэ һуража гараһан байна.

Курсантнуудай тусхай стрелково бригадын бүридэлдэ нютагаймнай хүбүүн түрүүшынгээ байлдаанда Москва шадар хабаадалсаһан юм. Бүлэг бүлэгөөрөө санаар ябажа, совет сэрэгшэд немецүүдэй ара талаһаань сохилто хэдэг байгаа. Илангаяа Калининска фронт худар дайсанай сэрэгүүдээ эльгээжэ байһан Можайска шоссе багта хүлгөөтэй һэн. Москва шадархи тэрэ хатуу байлдаануудта Буряадаймнайшье хүбүүд эрэлхэгээр тулалдажа, нилээд олониинь тэндэ ами наһантаяа хахасаһан байна. Тэдэнэй тоодо Асту Борисовай нютагай хүбүүн комсомолец Василий Бабкиниие заабол дурдаха ёһотойбди. Москвае хамгаалгын байлдаанда дайсантай зоримгой шангаар тэмсэжэ байтараа, тэрэ алдалан унаа һэмнай даа.

1941 оной декабрь һараһаа 1942 оной май һара болотор манай сэрэгүүд Эхэ оронойнгоо гол зүрхэн хотые хамгаалжа, дайсадые Москваһаа сааша намнан түриһэн байгаа. Селигер худар оршодог Осташев хотоһоо Великие Луки хүрэтэрхи байлдаануудта сержант А. В. Борисов хабаадалсаһан.

Иимэ ушарай болоһониие тэрэ элихэнээр һанадаг. Нэгэтэ тагнуулшадай бүлэг, бүхыдөө 7 хүн, тагнуул хэхээр гараа һэн ха. Тэдэнэй дунда Асту Борисовшье ябалсаһан байгаа. Хүрэхэ газартаа дүтэлжэ ябатарнь, гэнтэ толгой дээгүүрнь буугай һомонууд эшхэрэлдэн гарашаба. Үндэр башниин оройһоо немецүүд тэдэниие обёороод, мэргэлэн буудажа байба ха юм. Тэд манайшье сэрэгшэд удаан бодонгүйгөөр, башни дотор сомоотой байһан хуурай һолоомо шатаажархиба гэхэ. Оог хашхараанай болоһонииньшье элитэ юумэ ааб даа. Зүгөөр тагнуулһаа бусахадаа, аяар 9 «хэлэ» туужа ерэһэнииньшье урматай һэн бээзэ. Энэ операцида хабаадалсаһан 7 сэрэгшэд «Дайшалхы габьяагай түлөө» гэһэн медаляар шагнагдаа бэлэй. Манай буряад нютагай эрэлхэг хүбүүд — Мухар-Шэбэрэй комсомолец Демид Денисов Асту Борисов хоёр шагнагдагшадай тоодо оролсобо.

— Нүхэдэйнгөө дайшалхы габьяа харуулан, фашис булимтарагшадтай тэмсэхэдээ, бишье хүсэл зориг нэмэһэн мэтэ бологшо һэм. «Коммунистнууд ба комсомолшууд, урагшаа!» гэжэ уряалан комиссарнуудай байлдаанда түрүүлэн бододог байгаа. Тиигэжэ манай батальоной политрук Иванов баатарай үхэлөөр унаа бэлэй. Фронтдо мордохынгоо урда тээ тэрэ Ураал шадархи багахан нютагта һургуулиин директорээр хүдэлдэг байгаа... — гэжэ Асту Владимирович дайшалхы тэрэ үдэрнүүдые дурсана.

1943 оной сентябрь һарада залуу сэрэгшэ ВКП(б)-гэй гэшүүндэ абтаа һэн. Партийна билэдээ абамсаараа, харюусалга ехэтэй операциие үнгэргэлсөө. 74,1 гэһэн тоотой үндэрые абахын түлөө тулалдаанда хабаадалсаа. Энээн тухайгаа Асту Владимирович сэдьхэлээ хүдэлэн байжа хөөрэдэг юм.

Тэрэнэй нангилан хадагалдаг зүйлнүүдэй дунда хуушан зэд амһарта, томо гэгшын немец кинжалай байхые харахат.

Хуушан энэ хэрэгсэлые дэлхэйн түрүүшын дайнай дариин үнэртэ хэрэглүүлжэ эсэгэнь абажа ябаһан намтартай. Тэрэниинь фронтдо мордохоодоо, Асту Владимирович мүн лэ абажа ошоһон байгаа ха юм. Харин энэ кинжал хүтэгэшье тэрээнтэй болоһон онсохон нэгэ үшөртэй сэхэ холбоотой байха. Нэгэтэ хэтүү шанга байлдаанай боложо байха үедэ Асту Борисов нэгэ агаар томо бэетэй унтер-офицертэй уулан гараараа носолдоо һэн гэхэ. Нилээд удаан тиигэжэ носолдоһоной һүүлээр удаа дайсанайнгаа амиие таһалдуулжа шадаа бэлэй.

Хяагта нютагай эрэлхэг хүбүүн Берлин хүрэжэ шадаагүй һэн. Зэрлиг шанга байлдаануудта хабаадалсажа, таба дахин шархатаһан байгаа. Витебск шадар һүүлшынхиеэ хүндөөр шархатажа госпитальда нилээд удаан хэбтэһэнэйнгээ удаа сэрэгһээ табигдажа, түрэл нютагаа бу-

[…]

ДАЙНАЙ ҮЕЫН ДУУ…

АРГАГҮЙ

Ардагхан морёо
барихал аад,
Аргамжань нарин аад,
аргагүй.
Амарагхан нүхэртэеэ
уулзахал гээд,
Аярхан холо аад,
аргагүй.
Хотогорхон морёо
барихал гээд,
Хорёомнай хаамаггүй аад,
аргагүй.
Холшорхон гансатаяа
уулзахал гээд,
Хойтохон фронтдол аад,
аргагүй.

АРААРАА ААДАРЛААД...

Арбаадхан бухалаа
тарматарни,
Арааран аадарлаад

Айдарлаад …
Аюулта дай…
Хорёодхон …
Хойгуураа …
Холшорлоод …
Хоротойхон …
Урбуулаад …
Улаараа …
Уулзахадаад …
Урбаһан …

Союзай Маршал Н. В. Огарков, маршалнууд В. Г. Куликов, С. Л. Соколов, Совет армиин болон Далайн-Сэрэгэй Флодой Главна политическэ управлениин начальник, армиин генерал А. А. Епишев болон сэрэгэй бусад элитэ начальнигууд тэндэ хабаадалсаа.

Забайкальска сэрэгэй округһоо хэдэн хүн уулзалгада хабаадаа һэн. Тэдэнэй тоодо манай нютагай хүбүүн Советскэ Союзай Герой Георгий Николаевич Москалев Буряадай АССР-һээ ороһон байгаа.

СССР-эй Оборонын министр Д. Ф. Устинов уулзалга дээрэ ха шухала гэжэ онсолон хэлэһэн байха юм.

Г. Н. Москалев тэрэ уулзалгаһаа айхабтар ехэ һонинтой, сэдьхэлэй гүнзэгы һанал бодолтой бусаа. Тэрэ дайшалхы нүхэдтэеэ, геройнуудтай уулзаһан байна. Министрэй болон нүхэдэйнь хэлэһэн үгэ тэрэнэй сэдьхэл бодолые хүлгөөһэн, саашанхи ажал ябуулгаяа ямараар үргэлжэлүүлхыень зааһан ёһотойл һургаал болоо бшуу.

Москваһаа бусажа ерэһэнэйнгээ һүүлээр Георгий Николаевич һонирхолтой уулзалгануудые үнгэргэһэн байна. Үгэ хэлэһэн лэ газартаа —телевиденеэр, Улаан-Үдын гарнизоной сэрэгшэдэй урда, кооперативна техникумдэ, Улаан-Үдын 40-дэхи һургуулида тэрэ американ империализмын мүнөө үедэ үүсхэжэ байһан бузар муухай ябуулгаһаа боложо, уласхоорондын байдалай шахардуу болоод байһые хараада абан, залуушуулые хүмүүжүүлхэ асуудал дээрэ тогтодог.

ҺОНИРХОЛТОЙ УУЛЗАЛГАНУУД

Үнгэрһэн жэлдэ КПСС-эй Центральна Комитедтэ партиин ветерануудтай уулзалга болоо һэн. Тэрэнэй удаа СССР-эй Оборонын министерствын хүдэлмэрилэгшэд шэн зоригто Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй ветерануудтай уулзалга хэһэн байна. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Оборонын министр Советскэ Союзай Маршал Д. Ф. Устинов, министрэй нэгэдэхи орлогшо Советскэ ехэ үгэ хэлэхэдээ, сэрэгэй-патриотическа хүмүүжүүлгэ хадаа имагтал коммунис хүмүүжүүлгын таһаршагүй нэгэ хубинь гээшэ гэжэ парти тоолодог гэжэ тэмдэглэһэн байна. Залуушуулые Эхэ орондоо [illegible] асуудалые бүри ехээр анхар-

Нүхэр Г. Н. Москалев дайнай ветерануудай Буряадай АССР-тэхи секциин түрүүлэгшын орлогшо юм. Залуушуулые Эхэ орондоо дуратайгаар хүмүүжүүлхэ, ороной Зэбсэгтэ Хүсэнүүдтэ алба гараха хэрэгтэнь бэлдэхэ асуудалаар ехэ хүдэлмэри ябуулдаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: дайнай ветеран, Советскэ Союзай Герой Г. Н. Москалев ээлжээтэ уулзалга дээрэ үгэ хэлэжэ байна.

Ч-Д. БУДАЕВАЙ фототекст.

УРДАНАЙ ОНЬҺОН ҮГЭНҮҮД

Үдэжэ ябахын жаргалда ехээр бү дашуура,
Үглөөнэй нарые хараад, һаратайда бү бодо.
Мүнгөөр тулуулһан нүхэр хэбрэг.
Билдагууша хүн динилэһэн тала руу ородог,
Басагад эдиртээ нииилэлдэһэн тала руу ородог.
Түрэһэн газарай шорой—алтан, мүнгэн,
Түрэһэн эжын һүн — домто аршаан.
Туйлбаригүй хүн даамай бэшэ, хэбрэг,
Туулган жада нугараадхиха, хэбрэг.
Ажал хэһэнинь альганай шэнээн,
Хооһон амаар ажаллаһаниинь талын шэнээн.

Б. БУДАЖАПОВАГАЙ
суглуулбариһаа.

БИШЫХАН ЖИБЗ… ТУХАЙ ХӨӨР…

ХОНХО СЭСЭГ СООҺОО...

Нэгэтэ амаралтын үдэр Жибзэмаахан нааданайнгаа аяга табагуудые ялайшатарнь аршажа дүүргээд, тэдэнээ нэбтархан стол дээгүүр тараан табижа, һаяхан нойрһоо һэриһэн куклануудтаа үглөөнэй хоол барихыень дурадхаба. Ягаахан самсатай куклынгаа муугаар хоол бариһандань зэмэрхэжэ:

— Юундэ иимэ муугаар эдеэлнэбши? Һайнаар эдеэлээд байгаа һаа, түргэн томо болохош. Харыш энэ, би һайнаар эдеэлээд, иимэ томо болооб. Шишье һайнаар эдеэлээд байгаа һаа, намайе хүсэхэш, ойлгоо гүш? — гэхэдэнь, ягаахан самсатай кукланиь хүхэхэн нюдэдөөрөө урдаһаань сабшалаагүйгөөр хараад һууба. Жибзэмаахан саг зуура абяагүй байһанайнгаа удаа бэшэ куклануудтаа шанга шангаар юушьеб ойлгуулан захяад, нүгөө таһалга соо байһан эхэдээ дүтэлжэ:

— Эжы, сө эжыхэн, би хаанаһаа бии болообиб? — гэн, ехэ эрид асуудал гэнтэ табиба. Иимэ асуудал хүлеэгээгүй байһан эхэнь даб гэһээр харюу оложо ядан, түдэгэсэжэ байтараа, нэгэтэ болоһон һонин зүйл һанаһан хэбэр үзүүлжэ:

— Басагамни, хэдэн жэлэй саана, зунай дулаахан нэгэ үдэр, ногоорон зүлгэтэһэн нуга дээрэ үнгын сэсэгүүдые түүжэ ябатараа, шэдитэ һайханаар жэнгирэн һалбаржа байһан хонхо сэсэгэй буурсаг сооһоо шамайе олоо һэмди,— гэбэ.

— Хонхо сэсэг сооһоо гү?— гэжэ, Жибзэмаахан гайхаһандаа, эхынгээ үгэнүүдые дабтан асууба.

— Тиимэ-тиимэ, хонхо сэсэгэй буурсаг сооһоо олоо һэмди.

— Ураа-а! Иигээд зун боложо, сэсэгүүдэй һалбархада, жэнгирэн ургадаг хонхо сэсэг сооһоо заатагүй жаахан бүүбэйе олохоб. Жаахан бүүбэй дүүмни болохо...—гэжэ Жибзэмаа хүхин байгаа һэн.

НАРАН ҮБДЭДЭГ ГҮ!

Энэ хөөрэлдөөнэй һүүлээр хэдэн хоног үнгэрһэн хойно Жибзэмаахан хүүгэдэй саадһаа ехэ голхорхой гэртээ ерэбэ. Эхэнь хүсэбһыень тайлаха зуура:

— Юундэ гомдообши? Юун болооб, басагамни? — гэжэ һанаагаа зобон асууба. Жибзэмаа нюдөө нюхан, нэгэ үе соо абяагүй байһанайнгаа удаа:

— Эжы, бүхы дэлхэйдэ дулаа үгэдэг наран үбдэдэг гү?—

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Түүхэ бэшэгшэ, эмхидхэлшэ, тэмсэлшэ»—түрүү бэшэг. КПСС-эй ЦК-гай Политбюродо. «Буряадай һайн дураараа Россин гүрэнэй бүридэлдэ ороһоор 325 жэлэй ойдо бэлэдхэл тухай»—тогтоол.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Эрдэм мэдэсээ түгэс дамжуулха» — Л. Неретинагай статья. «Хамтын хэрэг хубиин хэрэг болоно»—М. Безверхын статья. «Комплексын мүнөөдэр ба үглөөдэр» — Н. Дегтяревой статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «Мүнөөдэр — Хэблэлэй үдэр» — Материалнуудай суглуулбари. «Районой газетын ажабайдал» — А. Бочеевэй статья. «Манай заводоймнай...» — П. Бурмакинай фото-мэдээсэл. «Найдамтай хүнүүд» — М. Хензыхеновэй статья.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Бүмбэрсэг дэлхэйн шэнэ һонинууд. «Городой сэсэрлигые үргэдхэхэ» — Г. Калиновскаягай репортаж.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва, 8,55 — Дамжуулгын программа, 9,00 — «Время», 9,40 — Үглөөнэй гимнастика, 9.55 — «Элүүр энхэ байха гээ һаа». 10.10 — «АБВГДейка». 10.40 — Духовой оркестрнүүдэй конкурс. 10.50 — «Спортлотогой» 18-дахи тираж. 11.00 — «Һайн эд бараа — элбэг ехээр». 11.30 — «Гэр бүлэ ба һургуули». 12.00—«Мүнөөдэр—хэблэлэй үдэр». 12.30 — «Нүхэр дуун» гэһэн бүхэсоюзна телеконкурс Свердловскһоо дамжуулагдаха. 13.55 — Баримтата фильм. 14.05—«Илагшад». Фронтын ханинарай клуб. 15.35 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 15.50 — «Бродяги Севера» — үхибүүдтэ уран һайханай фильм. 17.05 — Хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй захилаар концерт. 18.05— Политическэ шэнжэлэгшэ Л. А. Вознесенскиин хөөрөөн. 18.35 — «Мэдээжэ аад. юрэ бусын юумэн». 19.35 — Мультфильмнүүд. 20.00 — «Үнэн зүрхэнһөө» Урда-Ураалай түмэр замай хүдэлмэрилэгшэдэй коллективтэй уулзалга. 22.00 — «Время». 22.35 — Фашис булимтарагшадһаа Крымые сүлөөлһөөр 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан концерт. 23.50 — Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — «Элүүр энхэ байха гээ һаа». 9.30 — Баримтата фильмүүд. 10.10 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 10.40 — Баримтата фильм. 11.30 — Ленинградай телестудиин программа.

УлаанҮдэ. 13.05—«Ахалагша классайхид» гэһэн клуб.

Москва. 13.50 — «Хүгжэмтэ киоск». 14.20 — Баримтата фильм. 15.10 — «Аяншалагшадай клуб». 16.10 — А. Тур. «Лунная соната». Москвагай М. Ермоловагай нэрэмжэтэ театрай фильм-зүжэг. 18.30— РСФСР-эй габьяата артист А. Корсаков наадаха. 18.45 — «Операция «Юг» — баримтата фильм. 19.40 — «С любовью к вам, Мария Биешу»—фильм-концерт. 20.45 — Уласхоорондын шэнжэлэл. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул». 21.15 — Баримтата фильм. 21.30 — Уран зохёолой уншалга. Р. Гамзатовай шүлэгүүд. 22.00 — «Время». 22.35— «Гляди веселей» — 3 серитэй уран һайханай фильм. 2-дохи сери.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54 зам редактора—2-68-08 зам редактора—2-62-62. отв. секретарь—2-50-52, секретариат 2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63 информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие —2-35-95 отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ленина … Н-00400. Заказ № 105. Индекс …